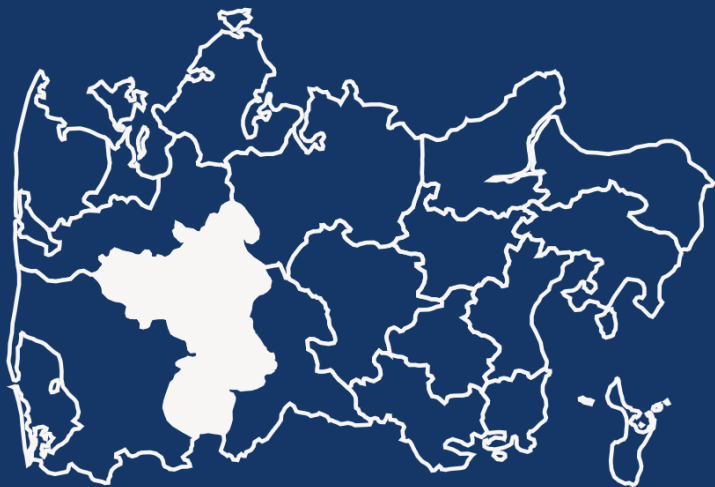

Erhvervsudvikling i Herning Kommune

Tendenser, specialisering og vækst

Marts 2025

Indhold

1. Forord og sammenfatning	3
2. Beskæftigelse og specialisering	7
3. Virksomhedsbestand	12
4. Iværksætteri	18
5. Vækstvirksomheder og eksport	28
6. Udvalgte initiativer	32

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

1

Forord og sammenfatning

Forord

Velkommen til den sjette udgave af Kommunerapporten om erhvervsudviklingen i Midtjylland. Rapporten giver et opdateret indblik i erhvervslivet i de 19 midtjyske kommuner og belyser de muligheder og udfordringer, der præger udviklingen.

Erhvervshus Midtjylland hjælper erhvervslivet med at skabe vækst og udvikling. For at kunne gøre dette bedst muligt er det vigtigt, at vi har en opdateret viden om de områder, som har betydning for virksomhedernes udvikling. Kommunerapporterne spiller en vigtig rolle i dette arbejde, da den giver os relevant data, som kan danne grundlag for fremtidige indsatser, der kan understøtte erhvervslivet både lokalt og regionalt.

Som tidligere vil årets kommunerapport indeholde kommenteret erhvervsstatistik. I år adskiller rapporten sig dog ved at indeholde nye indikatorer på iværksætteri - et højaktuelt emne. Der er fokus på de brancher med flest iværksættere, iværksætternes uddannelsesniveau samt andelen af kvindelige iværksættere, hvilket kan være med til at danne grundlag for endnu mere målrettede og tilpassede erhvervsfremmetiltag, som bedre imødekommer de konkrete behov.

Vi sætter stor pris på kommunernes bidrag til rapporten. Deres input er afgørende for at skabe et solidt fundament for videndeling og inspiration på tværs af kommuner. Dette samarbejde kan danne grobund for nye erhvervsstrategier, initiativer og partnerskaber, der styrker det lokale erhvervsliv og udnytter regionens mange potentialer.

Et tæt samarbejde mellem kommunerne, den lokale erhvervsservice og Erhvervshus Midtjylland er afgørende for en effektiv erhvervsfremmeindsats. Kommunerapporten skal fungere som et redskab til at fremme denne indsats og skabe et fælles overblik over regionale og tværkommunale

potentialer samt de mest presserende udfordringer.

I rapporten sammenlignes kommunernes udvikling med Region Midtjylland, resten af landet og en række sammenligningskommuner.

Sammenligningskommunerne er Horsens Kommune, Holstebro Kommune, Randers Kommune, Silkeborg Kommune og Viborg Kommune.

Vi håber, at rapporten vil inspirere og bidrage til en fortsat stærk erhvervsudvikling i hele Midtjylland.

God læselyst!

Ib Lauritsen

Bestyrelsesformand, Erhvervshus Midtjylland

Helle Berthold Rosenberg

Direktør, Erhvervshus Midtjylland

Sammenfatning – erhvervspræstationer

Tabellen til højre sammenfatter Herning Kommunes erhvervspræstationer i 2023 på en række nøgleområder. I tabellen er kommunen sammenlignet med hele Region Midtjylland og med andre kommuner i Danmark af samme type som Herning Kommune (angivet ved et trafiklys).

Tabellen viser øverst, at Herning Kommune i perioden 2018-23 har oplevet en jobvækst på godt 5 pct. Det er lidt lavere end det midtjyske gennemsnit.

En forklaring på den lidt lavere jobvækst skal findes i jobudviklingen i større virksomheder (jf. sidste linje i tabellen), der samlet set har stor betydning for beskæftigelsen. Analysen viser også, at der i 2023 skete et fald i den samlede eksportværdi blandt Herning-virksomheder.

På positivsiden viser rapporten, at iværksætterraten er høj for et midt- og vestjysk kommune, og at Herning Kommune har relativt mange vækstvirksomheder og eksportvirksomheder.

Herudover er der de senere år flyttet flere virksomheder til Herning Kommune, end der er fraflyttet.

	Herning Kommune	Region Midtjylland	Sammenligning med andre provinsbykommuner
 Jobvækst i den private sektor 2018-23	5,5 pct.	8,5 pct.	
 Iværksætterrate	4,0	3,8	
 Treårig overlevelsesrate for nye virksomheder	57,5 pct.	57,3 pct.	
 Andel vækstvirksomheder	13,0 pct.	12,4 pct.	
 Andel eksportvirksomheder	22,9 pct.	20,4 pct.	
 Jobvækst i store virksomheder 2018-23	11,8 pct.	14,3 pct.	

Signaturforklaring:

Svageste tredjedel blandt provinsbykommuner i Danmark

Midterste tredjedel blandt provinsbykommuner i Danmark

Bedste tredjedel blandt provinsbykommuner i Danmark

Sammenfatning – erhvervsstruktur

Oversigten til højre giver et samlet billede af Herning Kommunes profil som erhvervskommune.

De største brancher i kommunen målt på antal jobs er bygge & anlæg, engros-handel og detailhandel. De står tilsammen for ca. 9.200 årsværk. Men kommunen har generelt en mangfoldig erhvervsstruktur med ti brancher, der beskæftiger mere end 1.000 årsværk.

Den klart største specialisering findes inden for metalindustri, der fylder 4,5 gange så meget som i en gennemsnitskommune. Også mode- og beklædningsindustrien er en lokal styrkeposition.

Virksomhedsstrukturen svarer i grove træk til det midtjyske gennemsnit, idet store virksomheder med over 50 ansatte står for 36 pct. af de private arbejdspladser.

Analysen giver også en profil af kommunens iværksættere. Den viser bl.a., at andelen af kvindelige iværksættere er lavere i Herning Kommune end i resten af regionen. Herudover fremgår det, at det specielt er i aldersgruppen 30-39 år, at andelen af kvindelige iværksættere er lav i kommunen.

De tre største brancher

1. Bygge og anlæg:	3.219 årsværk
2. Engroshandel:	3.041 årsværk
3. Detailhandel:	2.988 årsværk

Andel kvindelige iværksættere

Herning Kommune:	23,6 pct.
Region Midtjylland:	25,3 pct.

Top 3 specialiserede brancher

1. Metalindustri:	4,5
2. Tekstil-, træ- og møbel-industri:	2,3
3. Primære erhverv:	1,6

Andel beskæftigede i store og små virksomheder

Herning Kommune	
Mikrovirksomheder (0-9 årsværk):	31 pct.
Store virksomheder (50+):	36 pct.
Region Midtjylland	
Mikrovirksomheder (0-9 årsværk):	30 pct.
Store virksomheder (50+):	39 pct.

Note: En specialisering på 1,0 svarer til, at en branche udgør en andel af den private beskæftigelse, der svarer til landsgennemsnittet.

Beskæftigelse og specialisering

Dette afsnit giver et overblik over den private jobskabelse i Herning Kommune og kortlægger kommunens erhvervsprofil.

På næste side vises udviklingen i den private beskæftigelse de senere år samt den kvartalsvise udvikling i 2024 for private lønmodtagere.

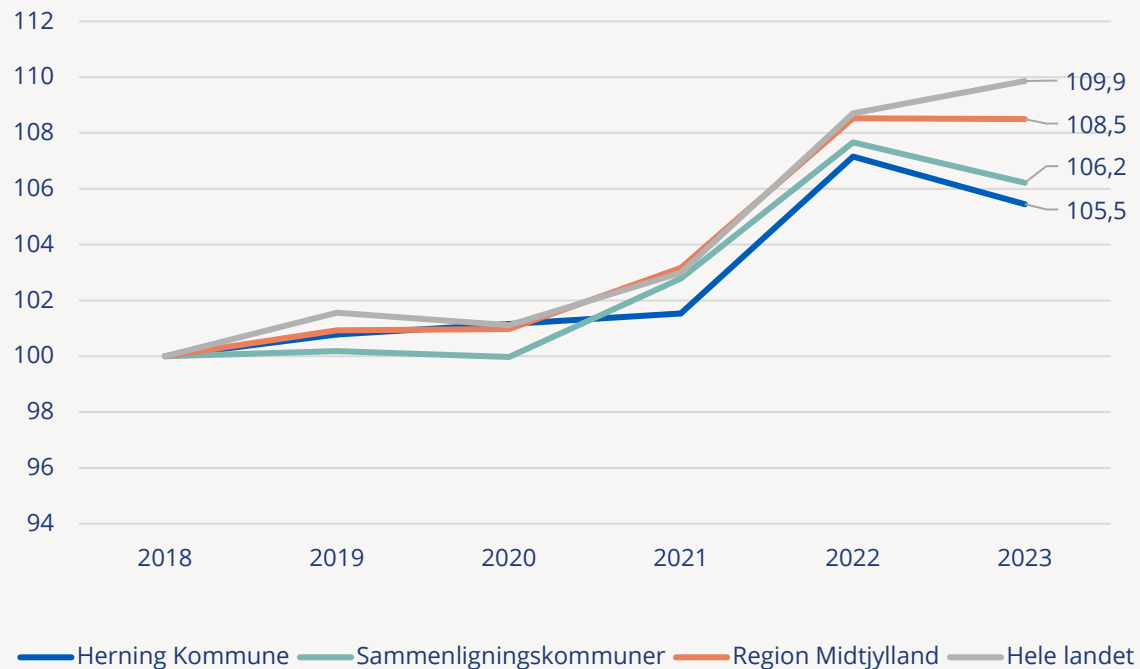
De efterfølgende sider går i dybden med kommunens erhvervsstruktur. Først vises, hvordan de private jobs er fordelt på brancher, og hvad jobudviklingen har været på brancheniveau. Derefter viser afsnittet, hvordan beskæftigelsen er fordelt på større og mindre virksomheder.

Mindre fald i antallet af private fuldtidsjobs siden 2022

Udviklingen i den private beskæftigelse er en sammenfattende indikator for erhvervspræstationerne på lokalt niveau, der afspejler den samlede effekt af en række underliggende indikatorer som iværksætteri, vækstvirksomheder, tiltrækning af virksomheder, konkurser, mv. Figur 2.1 sammenholder udviklingen i antallet af private fuldtidsbeskæftigede i Herning Kommune med udviklingen i sammenligningskommunerne, Region Midtjylland samlet og hele landet.

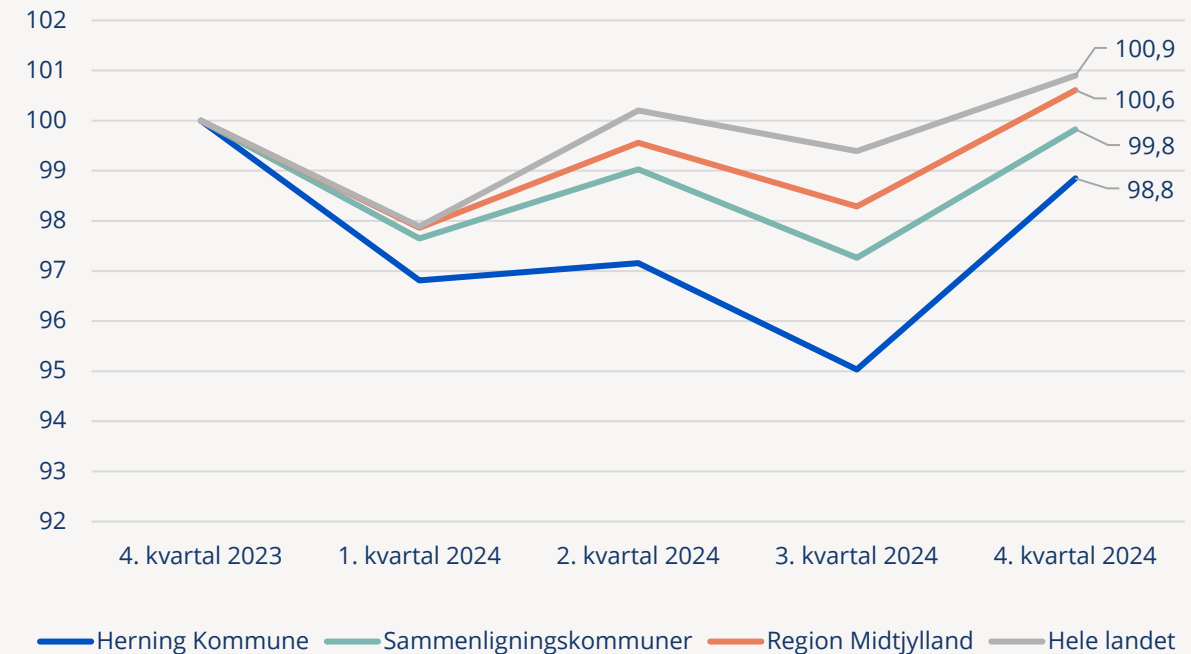
Det fremgår, at der set over hele perioden har været en jobvækst i Herning Kommune på 5,5 pct., hvilket er lidt under regionsgennemsnittet. Herning Kommune oplevede endvidere markant jobvækst i 2021-22, hvorefter jobudviklingen igen har været svagt negativ. Det gælder også samlet for 2024, jf. figur 2.2.

Figur 2.1. Indeks for udvikling i privat fuldtidsbeskæftigelse (2018=100)

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik

Figur 2.2. Indeks for udvikling i privatansatte lønmodtagere, 2024 (4. kvrt. 2023=100)

Kilde: IRIS Group på baggrund af jobindsats.dk. Beskæftigelsen i den private sektor er opgjort ved den samlede fuldtidsbeskæftigelse fratrukket branchen offentlig administration, undervisning og sundhed.

Mangfoldig erhvervsstruktur

Tabel 2.1 giver et overblik over den private beskæftigelse og udviklingen heri i Herning Kommune fordelt på brancher. Tabellen viser også de enkelte branchers erhvervsmæssige specialisering i Herning Kommune i 2023. Det fremgår, at bygge og anlæg samt engroshandel er de to største brancher i Herning Kommune målt på antallet af fuldtidsjobs. De to brancher har også oplevet en pæn vækst i perioden. Den største jobvækst findes inden for elektronik-, maskin- og transportmiddelindustrien, der er vokset med 46 pct. siden 2018. Omvendt er beskæftigelsen faldet inden for primære erhverv samt tekstil-, træ- og møbelindustri. Herudover viser tabellen, at hele 10 brancher beskæftiger mere end 1.000 årsværk i kommunen.

Tabel 2.1. Antal private jobs, jobvækst 2018-23 samt erhvervsmæssig specialisering, fordelt på brancher

Branche	Antal fuldtidsjobs		Jobvækst, 2018-23 (pct.)	Jobvækst i hele landet, 2018-23 (pct.)	Specialisering, 2023
	2018	2023			
Bygge & anlæg	2.864	3.219	12%	14%	1,1
Engroshandel	2.735	3.041	11%	5%	1,2
Detailhandel	3.054	2.988	-2%	3%	1,0
Metalindustri	2.471	2.617	6%	-2%	4,5
Transport	1.712	1.990	16%	10%	1,1
Tekstil-, træ- og møbelindustri	2.238	1.980	-12%	6%	2,3
Primære erhverv	1.683	1.508	-10%	-3%	1,6
Rådgivning og forskning	1.173	1.341	14%	22%	0,6
Operationel service	1.218	1.261	4%	7%	0,7
Finansiering og forsikring	856	1.198	40%	8%	0,9
Fødevareindustri	926	986	7%	7%	1,3
Hoteller og restauranter	839	891	6%	12%	0,7
Andre serviceydelser	718	758	6%	7%	1,0
Elektronik-, maskin- og transportmiddelindustri	509	744	46%	10%	0,5
Sundhedsvæsen	746	659	-12%	24%	0,9
Ejendomshandel	576	566	-2%	3%	0,8
Tele, it og information	627	549	-12%	24%	0,4
Undervisning	469	476	2%	7%	0,7
Velfærdsinstitutioner	463	466	1%	12%	0,7
Kemisk industri, medicinalindustri og plast-, glas- og betonindustri	391	419	7%	16%	0,4
Erhvervsservice	371	406	9%	8%	0,8
Kultur og fritid	374	366	-2%	16%	0,7
Råstof og energi, mv.	219	269	23%	24%	0,8
Forlag, tv og radio	195	224	14%	13%	0,5
Alle brancher	27.426	28.922	5%	10%	1,0

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik. Note: En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at branchens andel af kommunens private beskæftigelse er større end i resten af landet. Hvis specialiseringsgraden er under 1, fylder branchen mindre i kommunen end i resten af landet eller en gennemsnitskommune. Tal markeret med rød angiver, at væksten har været negativ.

Meget stor specialisering inden for metalindustri i Herning Kommune

Figuren til højre giver en grafisk illustration af Herning Kommunes erhvervsmæssige specialisering og udvikling. Den fokuserer på de brancher, der fylder mest beskæftigelsesmæssigt i kommunen, jf. tabel 2.1 på forrige side.

Det fremgår, at Herning Kommune har en ekstremt stærk specialisering inden for metalindustri, der fylder mere end 4,5 gange så meget som i en gennemsnitskommune.

Herudover viser figuren, at mange brancher har oplevet jobvækst siden 2018.

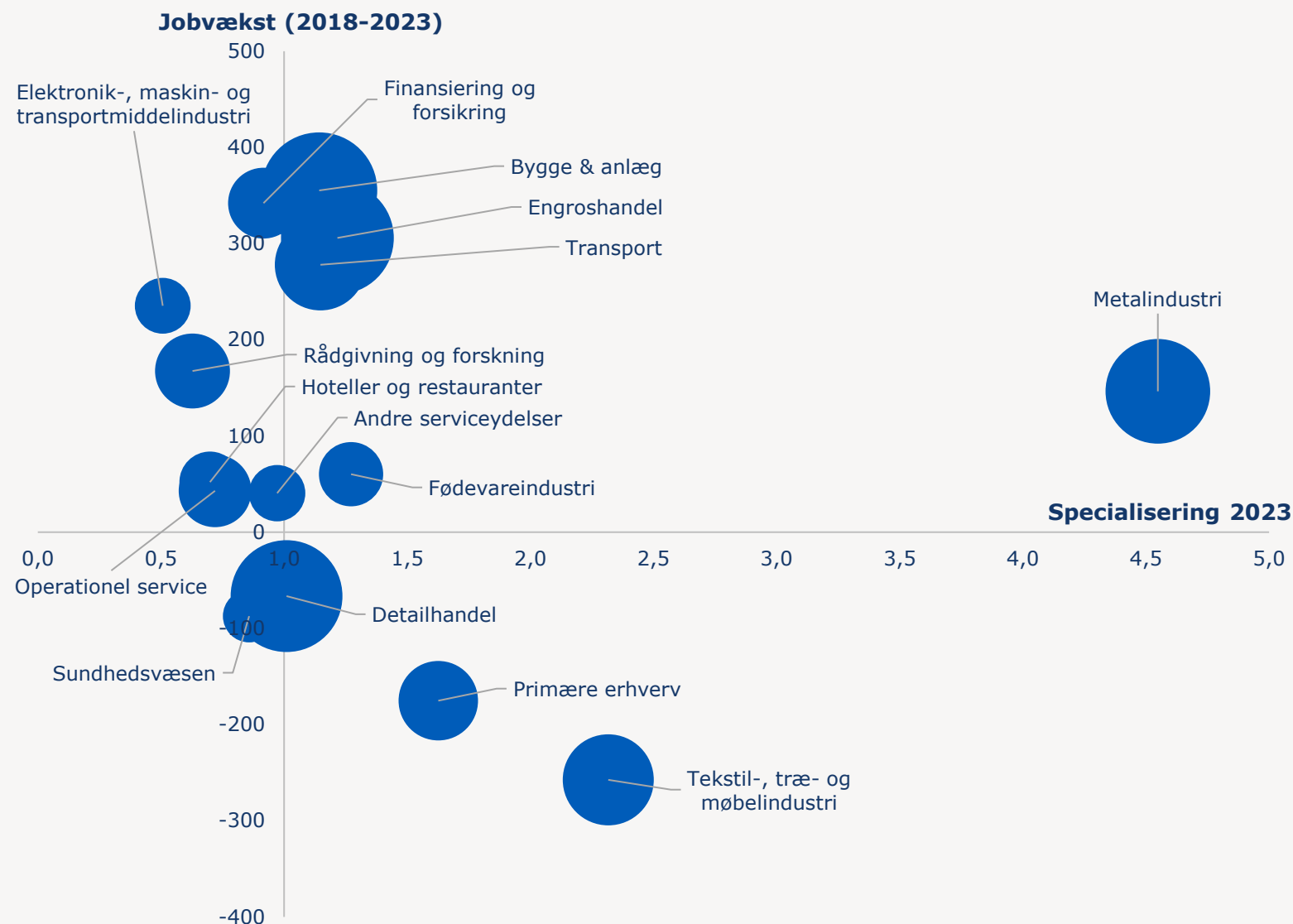

Figuren viser den erhvervsmæssige specialisering og udvikling.

Branchernes betydning i kommunen er belyst gennem tre indikatorer:

- Cirklernes diameter illustrerer størrelsen af hver branche målt på antal fuldtidsbeskæftigede i 2023.
- Placeringen langs figurens x-akse viser branchens specialiseringsgrad. En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at branchens andel af den private beskæftigelse er større end i resten af landet.
- Placeringen langs y-aksen viser udviklingen i antal fuldtidsbeskæftigede 2018-23. Dvs. om branchen har haft vækst eller tilbagegang.

Figur 2.3. Herning Kommunes erhvervsmæssige specialisering samt jobvækst, opdelt på brancher

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik. Note: Figuren omfatter de 15 største brancher i kommunen.

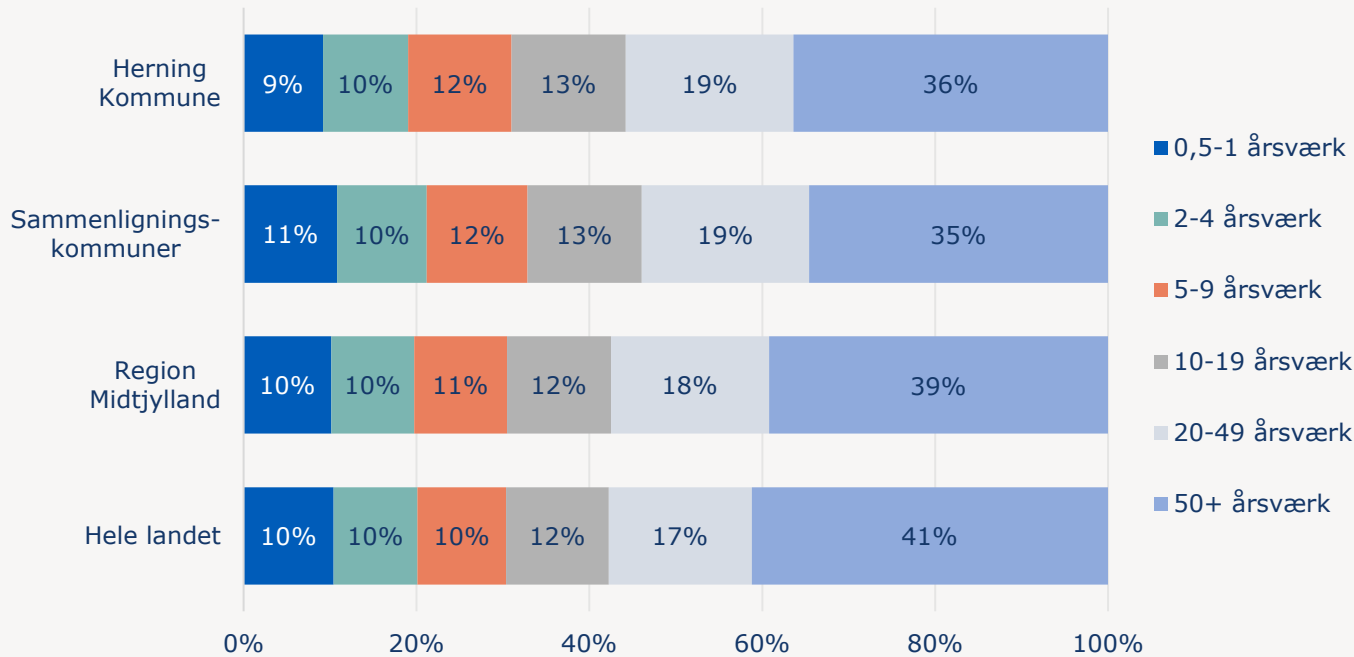
Store virksomheder beskæftiger lidt færre i Herning end på landsplan

Figuren og tabellen nedenfor giver et billede af virksomhedsstrukturen i Herning Kommune. Figur 2.4 viser, hvor meget henholdsvis mindre og større virksomheder udgjorde af den private beskæftigelse i 2023, mens tabel 2.2 viser, om de forskellige størrelseskategorier har haft vækst eller tilbagegang i perioden 2018-23.

Figuren afslører, at virksomhedsstrukturen er tæt på det midtjyske gennemsnit. I forhold til hele landet er en lidt mindre andel af de privat beskæftigede i Herning Kommune ansat i virksomheder med over 50 årsværk.

Herudover viser tabel 2.2, at jobudviklingen har været svagere i Herning Kommune end i regionen inden for alle størrelseskategorier, når der ses bort fra gruppen af virksomheder med 2-4 årsværk.

Figur 2.4. Fordeling af private fuldtidsbeskæftigelse efter størrelsen af den virksomhed, de arbejder i, 2023

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Opgjort på arbejdssteder.

Tabel 2.2. Jobudvikling 2018-23 for private virksomheder opdelt på størrelsesgrupper

Størrelse	Herning Kommune	Region Midtjylland
0,5-1 årsværk	0,7%	2,8%
2-4 årsværk	-5,7%	-5,8%
5-9 årsværk	1,9%	2,4%
10-19 årsværk	4,1%	6,4%
20-49 årsværk	6,1%	14,1%
50+ årsværk	11,8%	14,3%
Alle virksomheder	5,5%	8,5%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Opgjort på arbejdssteder. Udvikling i antal jobs er opgjort på baggrund af gruppernes samlede fuldtidsbeskæftigelse i henholdsvis 2018 og 2023.

3

Virksomhedsbestand

Dette afsnit kigger nærmere på Herning Kommunes virksomheder.

Først gennemgår afsnittet, hvordan virksomhederne er fordelt på brancher, og om antallet af virksomheder er stigende eller faldende i de enkelte brancher.

Dernæst vises udviklingen i omfanget af tilflyttende og fraflyttende virksomheder, og hvordan tilflyttere og fraflyttere er fordelt på sektorer og størrelsesgrupper.

Til sidst viser afsnittet data for omfanget af konkurser i kommunen.

Stor vækst i virksomhedsbestanden inden for rådgivning og operationel service

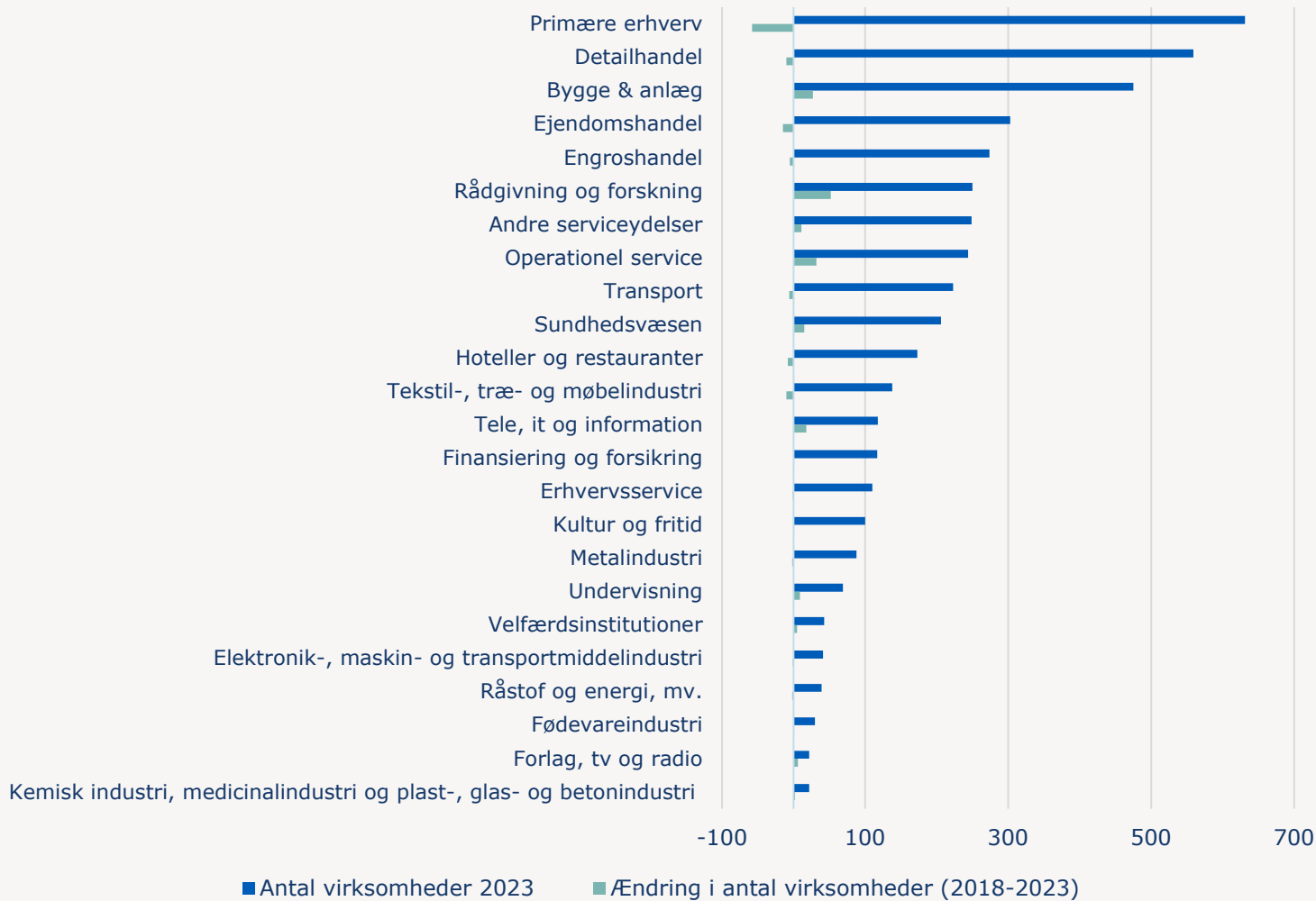
Der eksisterede ved udgangen af 2023 i alt 4.524 reelle virksomheder (arbejdssteder med mindst ét halvt årsværk) i Herning Kommune. Det er en stigning på 1 pct. siden 2018.

Figuren viser, at primære erhverv, detailhandel samt bygge & anlæg er de klart største erhverv målt på virksomhedsbestanden.

Figuren viser dog også, at der er sket en nedgang i antallet af virksomheder inden for de primære erhverv, mens der er stor fremgang inden for rådgivning, bygge & anlæg og operationel service.

Figur 3.1. Antal private virksomheder 2023 samt vækst i antal virksomheder 2018-23, opdelt på brancher

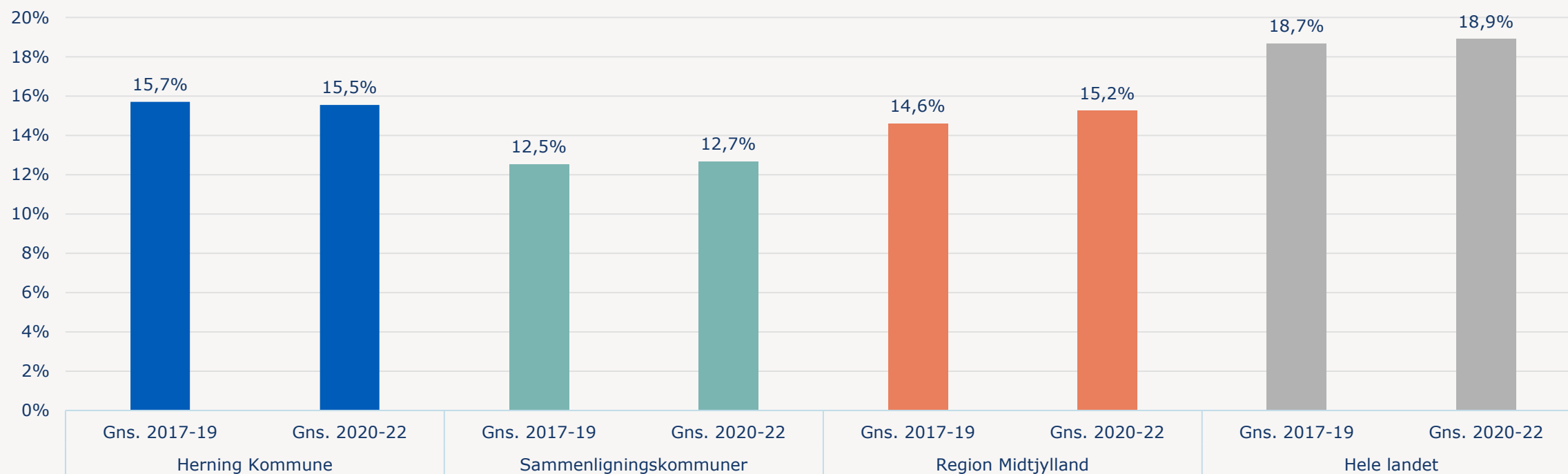
Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Virksomheder er opgjort på arbejdsstedsniveau. Tabellen medtager kun virksomheder, der lever op til Danmarks Statistiks minimumskrav for at være en reel virksomhed (aktivitet, der svarer til et halvt årsværk i den pågældende branche).

Knap 1/6 er ansat i virksomheder under udenlandsk ejerskab

En indikator for erhvervslivets internationalisering er omfanget af virksomheder, der har udenlandske ejere. Derudover kan udenlandsk ejerskab have betydning for beskæftigelse, investeringer og den lokale erhvervsstruktur. Figur 3.2 viser, hvor stor en andel af de privat beskæftigede, der er ansat i virksomheder under udenlandsk ejerskab.

Det fremgår, at ca. en sjettedel af arbejdskraften arbejder i udenlandsk ejede virksomheder i Herning Kommune. Det er lidt højere end for regionen samlet, men under landsgennemsnittet. Som det fremgår, har andelen ikke ændret sig væsentligt hen over de to perioder.

Figur 3.2. Udenlandsk ejede virksomheders andel af den private beskæftigelse, 2017-19 & 2020-22

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Opgjort på arbejdssteder og beskæftigede personer. Arbejdsstedernes nationalitet er baseret på virksomhedernes ejerskabsforhold.

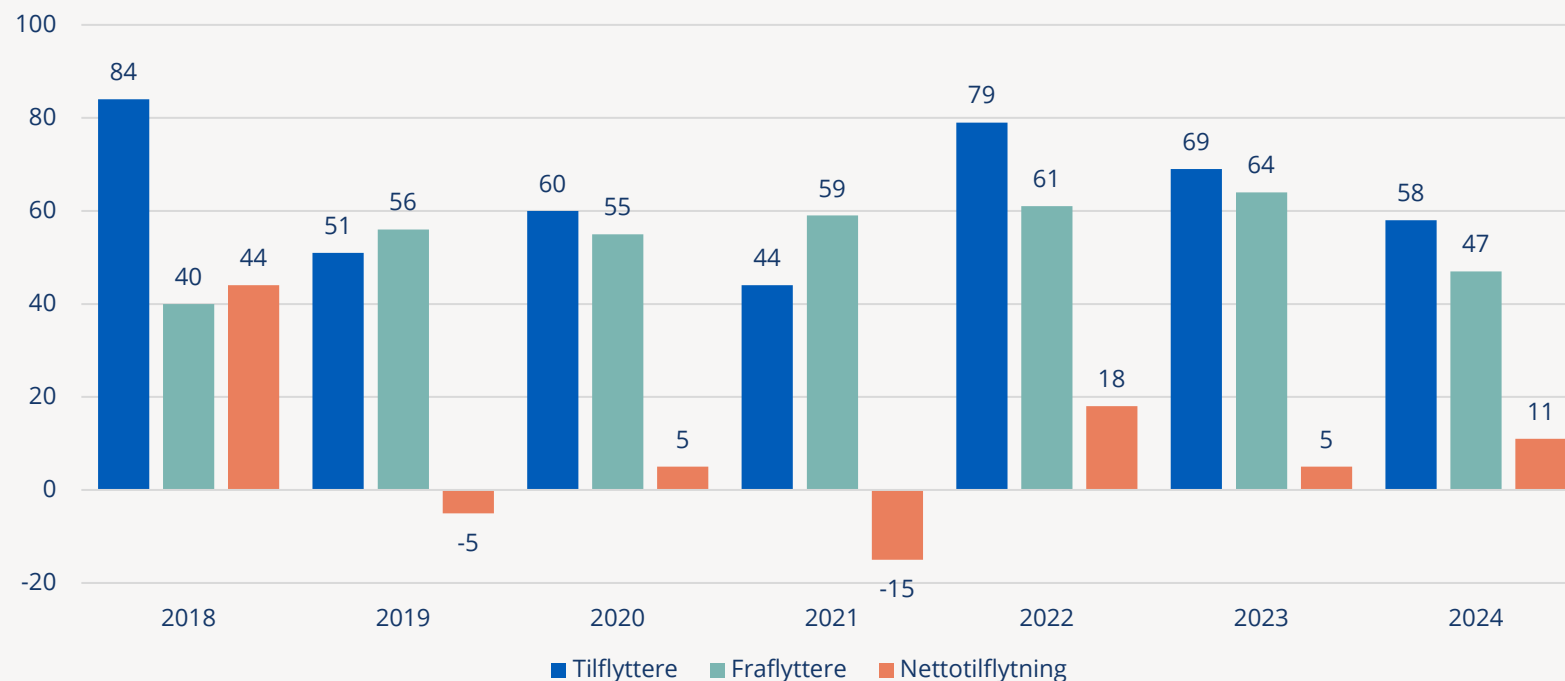
Virksomheder defineres som udenlandsk ejet, hvis en udenlandsk ejer direkte eller indirekte besidder mere end 50 pct. af egenkapital eller aktionernes stemmerettigheder.

Der flytter flere virksomheder til Herning Kommune, end der fraflytter

Et andet pejlemærke for erhvervsvilkårene i en kommune er forholdet mellem til- og fraflytninger af virksomheder. Figur 3.3 viser udviklingen i både til- og fraflytninger samt nettotilflytningen (tilflytninger fratrasket fraflytninger) til Herning Kommune i perioden 2018-24.

Der flyttede over hele perioden 445 virksomheder til Herning Kommune, mens der fraflyttede 382 virksomheder. Det giver en nettotilflytning på 63 virksomheder. 2024 var også karakteriseret ved nettotilflytning.

Figur 3.3. Til- og fraflytning af virksomheder i Herning Kommune, 2018-24

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra cvr-registeret.
Note: Opgjort på baggrund af arbejdssteder med beskæftigelse på flyttetidspunktet.

Opgørelse af til- og fraflyttede virksomheder

Analysen af til- og fraflyttede virksomheder er baseret på et særudtræk fra CVR-registeret.

Analysen er afgrænset til arbejdssteder, der på flytningstidspunktet har beskæftigede lønmodtagere. Det vil sige, at større virksomheder, der flytter en afdeling til kommunen, indgår i opgørelsen.

Opgørelserne om beskæftigelse er baseret på virksomhedens indberetninger til Skattestyrelsens eIndkomstregister.

Virksomhedsejere i fx enkeltmandsvirksomheder, der ikke udbetaler løn til sig selv, indgår dermed ikke i opgørelsen.

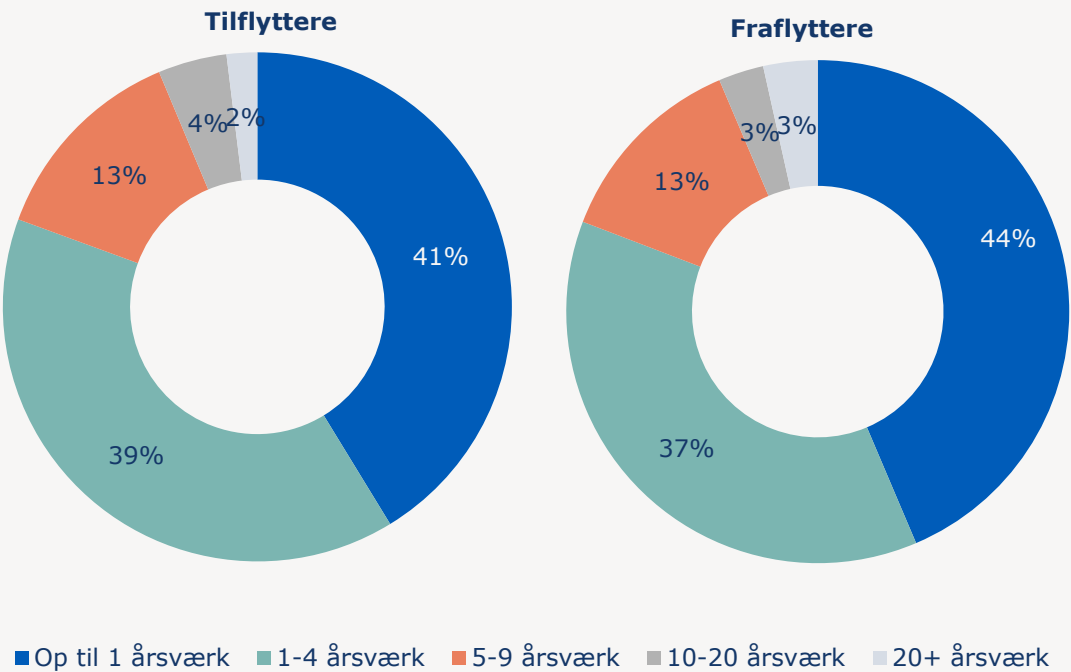
Opgørelsen adskiller sig fra de månedlige til- og fraflyttelister på kommunalt niveau ved kun at fokusere på arbejdssteder med beskæftiget lønmodtagere.

Stor tilflytning af bygge- og anlægsvirksomheder

Figur 3.4 viser forskelle mellem til- og fraflyttede virksomheder i Herning Kommune, når det gælder virksomhedernes størrelse. Det fremgår, at der i perioden 2022-24 ikke var større forskelle i fordelingen af til- og fraflyttere.

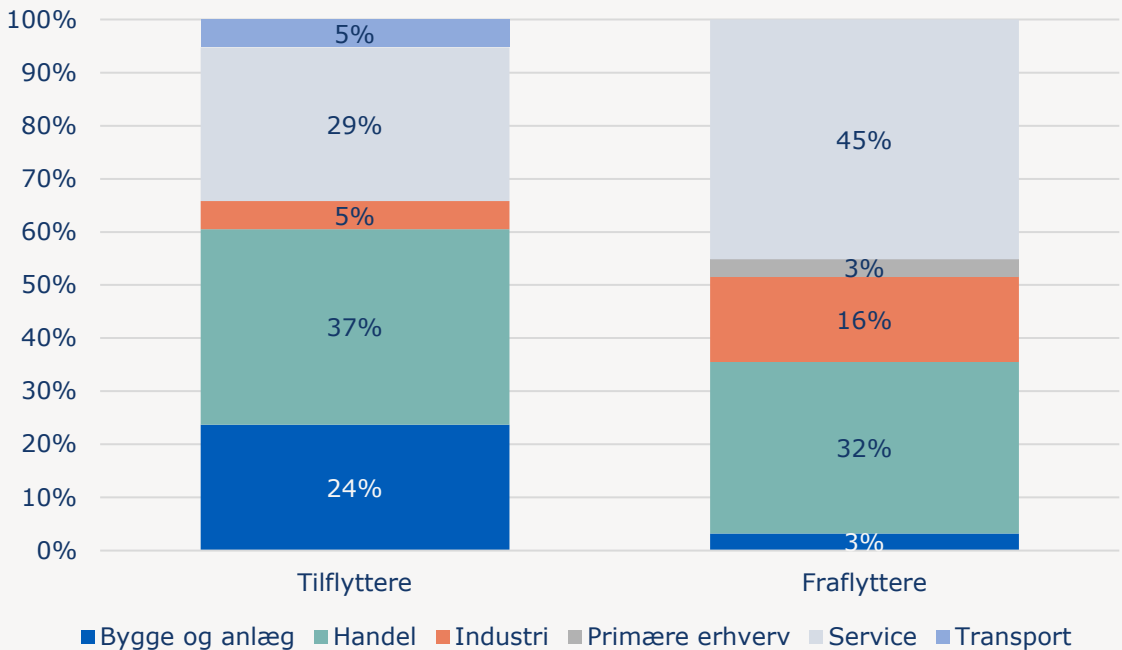
Figuren til højre giver et billede af, hvordan til- og fraflytterne fordeler sig på hovedsektorer, idet figuren fokuserer på virksomheder med mindst fem fuldtidsansatte for at sætte fokus på virksomheder, hvis til- og fraflytning har stor betydning for udviklingen i den lokale beskæftigelse. Det fremgår, at bygge & anlæg samt handel står for den største del af de tilflyttede virksomheder, mens service fylder mere blandt fraflytterne.

Figur 3.4. Til- og fraflyttede virksomheder fordelt på størrelsesgrupper, 2022-24

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra CVR-registeret.
Note: Opgjort på baggrund af arbejdssteder med beskæftigelse på flyttetidspunktet.

Figur 3.5. Til- og fraflyttede virksomheder fordelt på sektorer, Herning Kommune, 2022-24

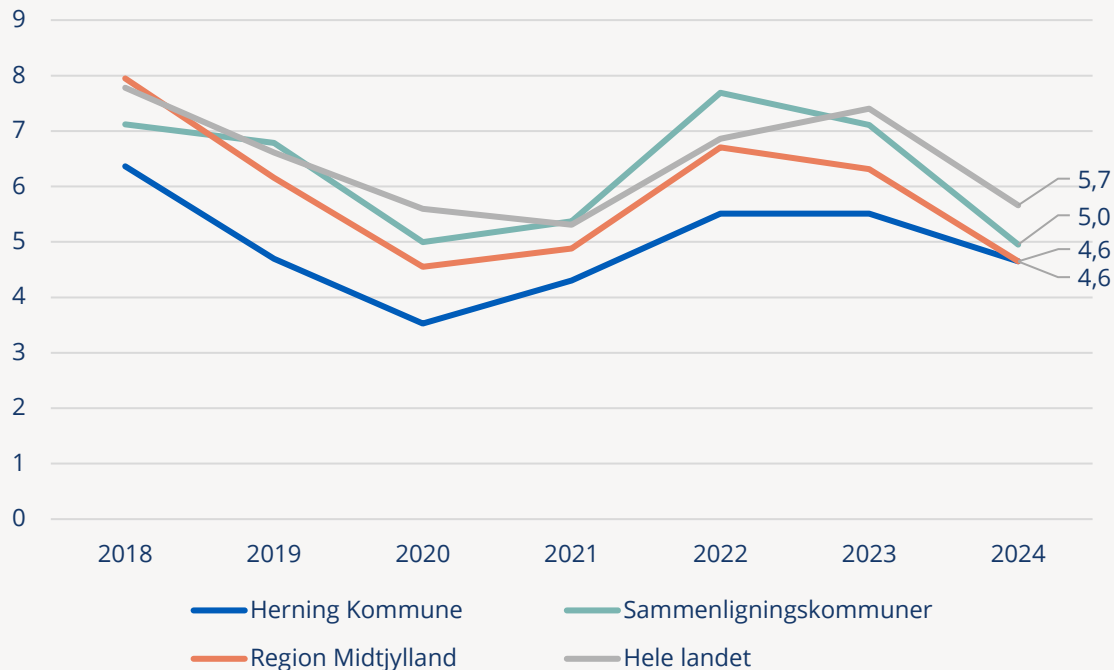
Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra CVR-registeret.
Note: Opgjort på baggrund af arbejdssteder med mindst 5+ fuldtidsbeskæftigede på flyttetidspunktet.

Relativt få virksomheder går konkurs i Herning Kommune

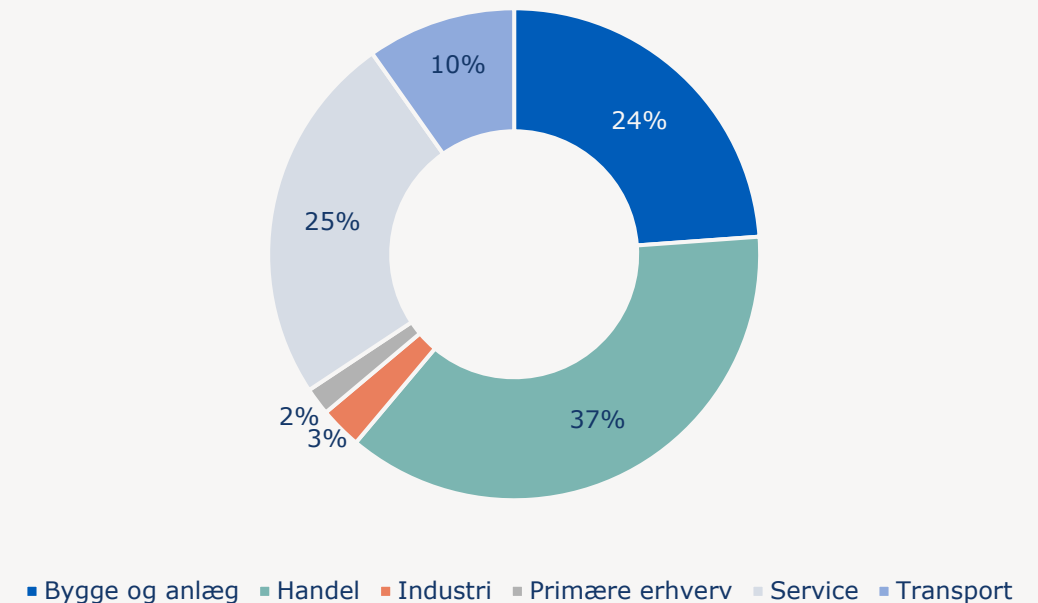
En indikator for afvikling og frafald af virksomheder er omfanget af konkurser. Figur 3.6 viser udviklingen i omfanget af konkurser – opgjort som antal konkurser pr. 1.000 virksomheder. Figuren viser, at andelen af konkurser i hele perioden frem til 2022 lå under gennemsnittet for hele regionen og sammenligningskommunerne.

Endelig viser figur 3.7, hvordan konkurserne i kommunen i perioden 2022-24 fordeler sig på hovedsektorer. Det fremgår, at konkurserne er nogenlunde lige fordelt på bygge & anlæg, handel og servicesektoren.

Figur 3.6. Udvikling i antal konkurser pr. 1.000 virksomheder, 2018-24

Figur 3.7. Konkurser i Herning Kommune fordelt på sektorer, 2022-24

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

4

Iværksætteri

Dette afsnit sætter fokus på iværksætteri i Herning Kommune.

Den første del af afsnittet viser iværksætterraten, og hvordan den har udviklet sig siden 2018. Derefter vises, hvor stor en andel af de nye virksomheder der overlever, og hvordan de udvikler sig målt på årsværk.

Den sidste del af afsnittet går i dybden med iværksætternes fordeling på brancher, køn og alder.

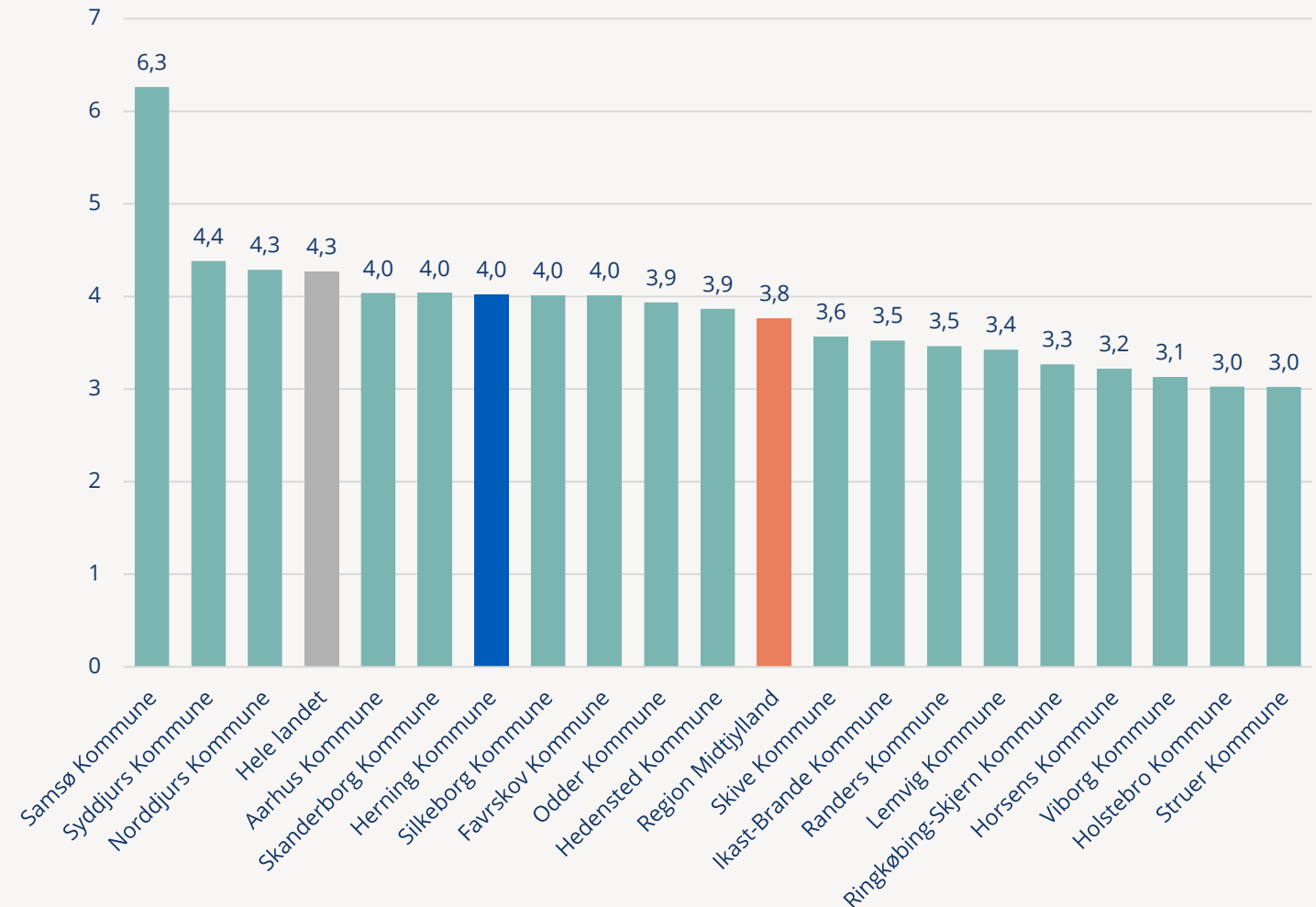
Pæn iværksætteraktivitet i Herning Kommune

Nye virksomheder og iværksættere spiller en vigtig rolle for fornyelse, dynamik, innovation og jobskabelse i erhvervslivet.

Figuren til højre viser iværksætterraten (andelen af nye virksomheder sat i forhold til befolkningen i den erhvervsaktive alder) i 2023 i de midtjyske kommuner sammenholdt med lands- og regionsgennemsnittet.

Det fremgår, at iværksætterraten i Herning Kommune lå på 4,0 i 2023, hvilket er lidt højere end det midtjyske gennemsnit – til trods for, at iværksætteraktiviteten generelt er størst i den østlige del af regionen.

Figur 4.1. Iværksætterraten i de midtjyske kommuner, 2023

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Iværksætterraten er opgjort som antal nye virksomheder pr. 1.000 personer i arbejdsstyrken (15-64 årige). Tallene kan ikke sammenlignes direkte med tidligere års kommunerapporter, der viste etableringsraten (antal nye virksomheder ift. samlet virksomhedsbestand). Vi anvender i denne rapport iværksætterraten, der er et bedre mål for iværksætterkulturen i en kommune.

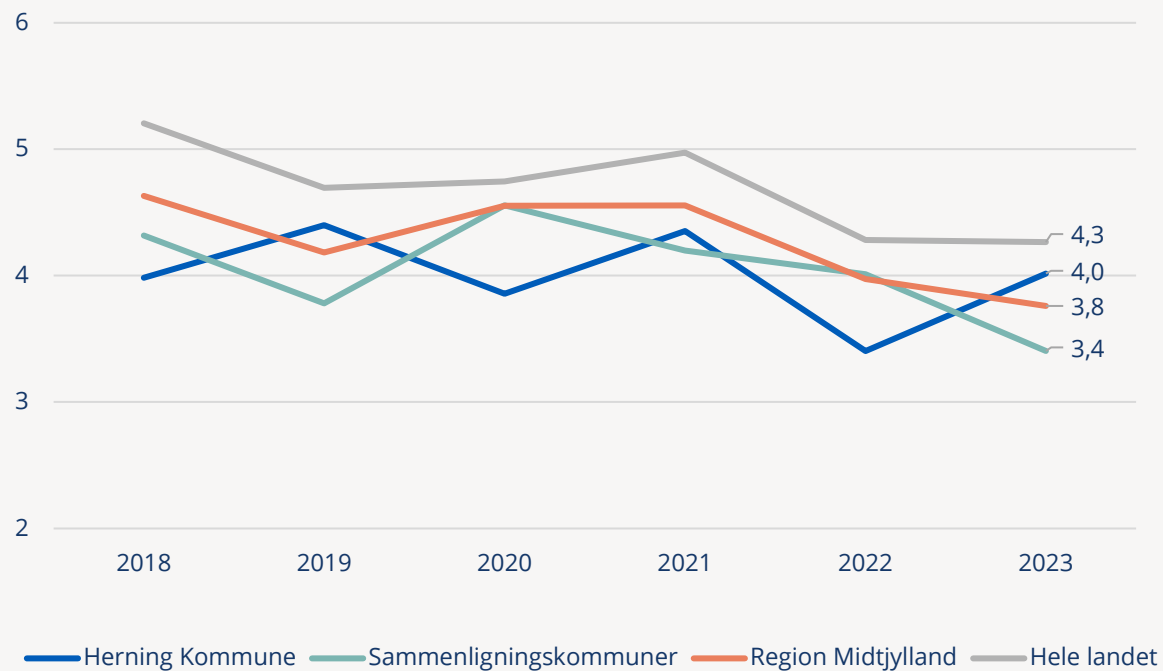
Iværksætterraten steg i 2023 i Herning Kommune

Figur 4.2 viser udviklingen i iværksætterraten i perioden 2018-23 for Herning Kommune, sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og hele landet.

Siden 2021 er antallet af iværksættere faldet på både lands- og regionsplan – en udvikling, der bl.a. kan skyldes det stigende renteniveau og usikkerhed knyttet til inflation og geopolitisk ustabilitet.

I Herning Kommune steg iværksætterraten i 2023, og 2023 er således det første år siden 2019, hvor andelen af iværksættere ligger over det midtjyske gennemsnit.

Figur 4.2. Udvikling i iværksætterraten, 2018-23

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Iværksætterraten er opgjort som antal nye virksomheder i året sat i forhold til arbejdsstyrken (15-64 årige).

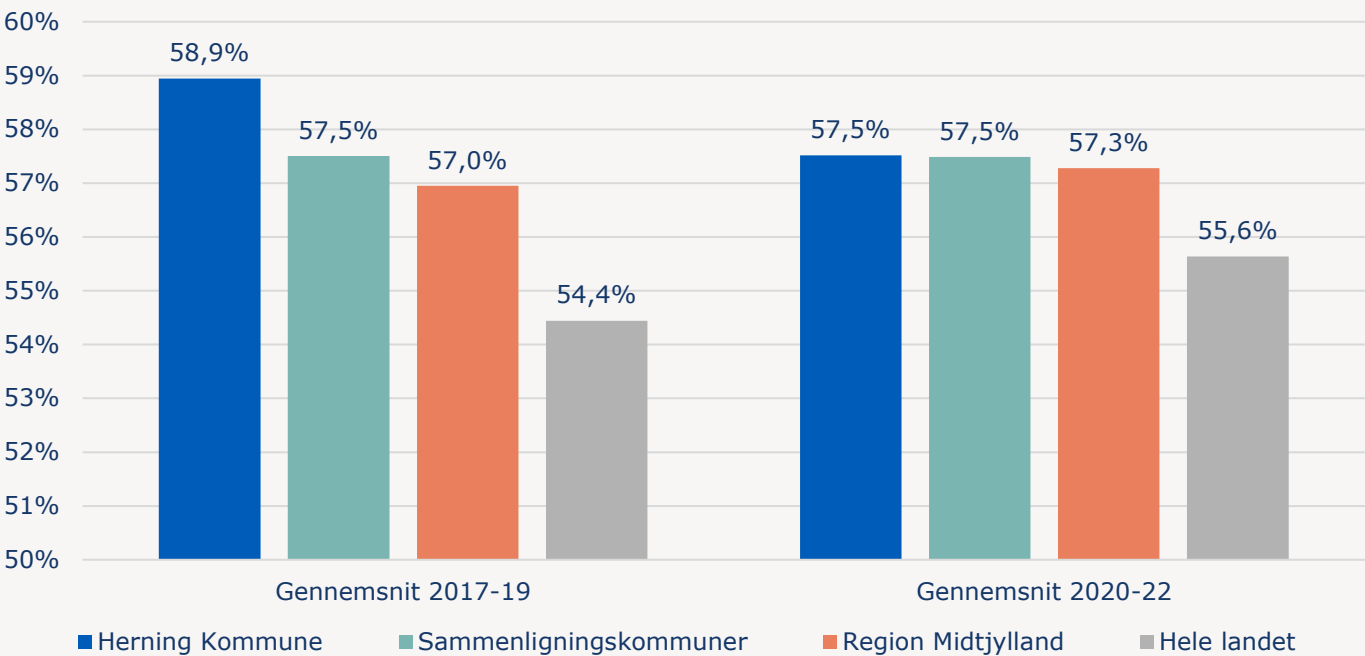

Beskeden jobvækst i nye Herning-virksomheder

En vigtig indikator for iværksættervilkårene i en kommune er overlevelsesraten. Det vil sige andelen af nye virksomheder, der formår at fastholde en væsentlig økonomisk aktivitet efter, at de er etableret. Figur 4.3 viser de gennemsnitlige overlevelsesrater tre år efter etablering for to perioder. Det fremgår, at overlevelsesraten er faldet en smule i Herning Kommune og i den seneste periode ligger på niveau med sammenligningskommunerne og det midtjyske gennemsnit.

En anden indikator for iværksættervilkårene er de overlevende virksomheders evne til at skabe værdi og arbejdspladser. Tabel 4.1 viser det gennemsnitlige antal jobs i overlevende iværksættervirksomheder tre år efter etableringsåret. Der er igen vist gennemsnittet for to perioder. Både på regions- og landsplan ses en tendens til, at væksten er en smule mindre i den sidste periode, hvilken kan hænge sammen med den økonomiske afmatning i nogle brancher under corona-krisen. Faldet over de to perioder har været større i Herning Kommune, og kommunens iværksættere har i den seneste periode derfor i gennemsnit haft mindre jobvækst end i resten af regionen.

Figur 4.3. Overlevelsesraten (tre år efter etablering), opdelt på to perioder

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Tabel 4.1. Gennemsnitligt antal fuldtidsjobs tre år efter etablering, opdelt på to perioder

Jobskabelse pr. virksomhed	Gns. 2017-2019	Gns. 2020-2022
Herning Kommune	2,1	1,6
Sammenligningskommuner	2,2	1,8
Region Midtjylland	2,1	1,8
Hele landet	2,2	2,0

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik
Note: Kolonnen for 2017-19 består af virksomheder etableret i 2014-16, mens kolonnen for 2020-22 består af virksomheder etableret i 2017-19.

Iværksætterne er fordelt på mange brancher

For den enkelte kommune kan det endvidere være interessant at se nærmere på inden for hvilke brancher, at der etableres nye virksomheder. Tabel 4.2 viser de nye virksomheders fordeling på brancher i perioden 2022-23 og sammenligner med det øvrige land og regionen som helhed.

Af tabellen fremgår, at der i Herning Kommune er relativt mange iværksættere inden for finansiering, forsikring og ejendomshandel, når der sammenlignes med landet som helhed. Det modsatte gør sig gældende inden for operationel service samt information og kommunikation (ikt). Forskellene er dog beskedne.

Tabel 4.2. Nye virksomheders fordeling på brancher, gennemsnit for 2022-23

Branche	Herning Kommune	Sammenligningskommuner	Region Midtjylland	Hele landet
Finansiering, forsikring og ejendomme	17%	15%	15%	12%
Videnservice	15%	14%	15%	17%
Bygge og anlæg	13%	16%	14%	13%
Landbrug, skovbrug, fiskeri, råstof, forsyning og andre serviceydelser	9%	9%	8%	8%
Private velfærdsinstitutioner og kultur	8%	10%	11%	10%
Operationel service	6%	7%	7%	9%
Detailhandel	6%	6%	6%	6%
Transport	6%	5%	5%	6%
Industri	5%	4%	4%	3%
Information og kommunikation	5%	6%	7%	9%
Hoteller og restauranter	5%	5%	6%	6%
Engroshandel	4%	3%	3%	3%
I alt	100%	100%	100%	100%

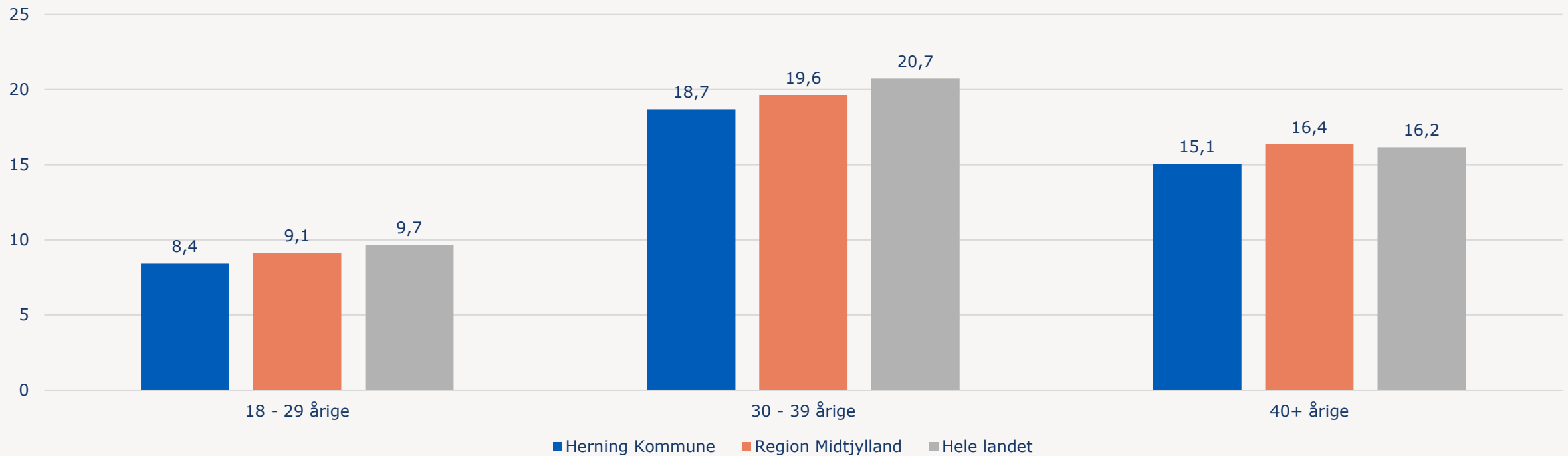
Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Virksomheder med uoplyst branche er ikke medtaget.

Iværksætterraten er størst blandt de 30-39 årige

Figuren nedenfor belyser de aldersopdelte iværksætterrater. Den viser antallet af iværksættere i tre aldersgrupper over en treårig periode (2021-23) sat i forhold til antallet af borgere i de pågældende aldersgrupper i samme periode. Derved skabes et billede af i hvilken aldersgruppe, at iværksætteraktiviteten er højest, og hvordan kommunen afviger fra lands- og regions-gennemsnittet inden for hver aldersgruppe.

Figuren viser for det første, at iværksætterraten er højest blandt de 30-39 årige. Derudover fremgår det, at iværksætterraten over den treårige periode er lidt lavere i Herning Kommune end i resten af regionen i alle tre aldersgrupper.

Figur 4.4. Antal iværksættere 2021-23 pr. 1.000 indbyggere, opdelt på aldersgrupper

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Figuren er baseret på de fulde stifterteams bag iværksættervirksomhederne. Antal iværksættere er opgjort samlet for den treårige periode pr. 1.000 borgere i den pågældende aldersgruppe, hvor antallet af borgere er opgjort som et gennemsnit for de tre år. For gruppen 40+ er kun medtaget borgere under 70 år.

Andelen af kvindelige iværksættere varierer på tværs af de midtjyske kommuner

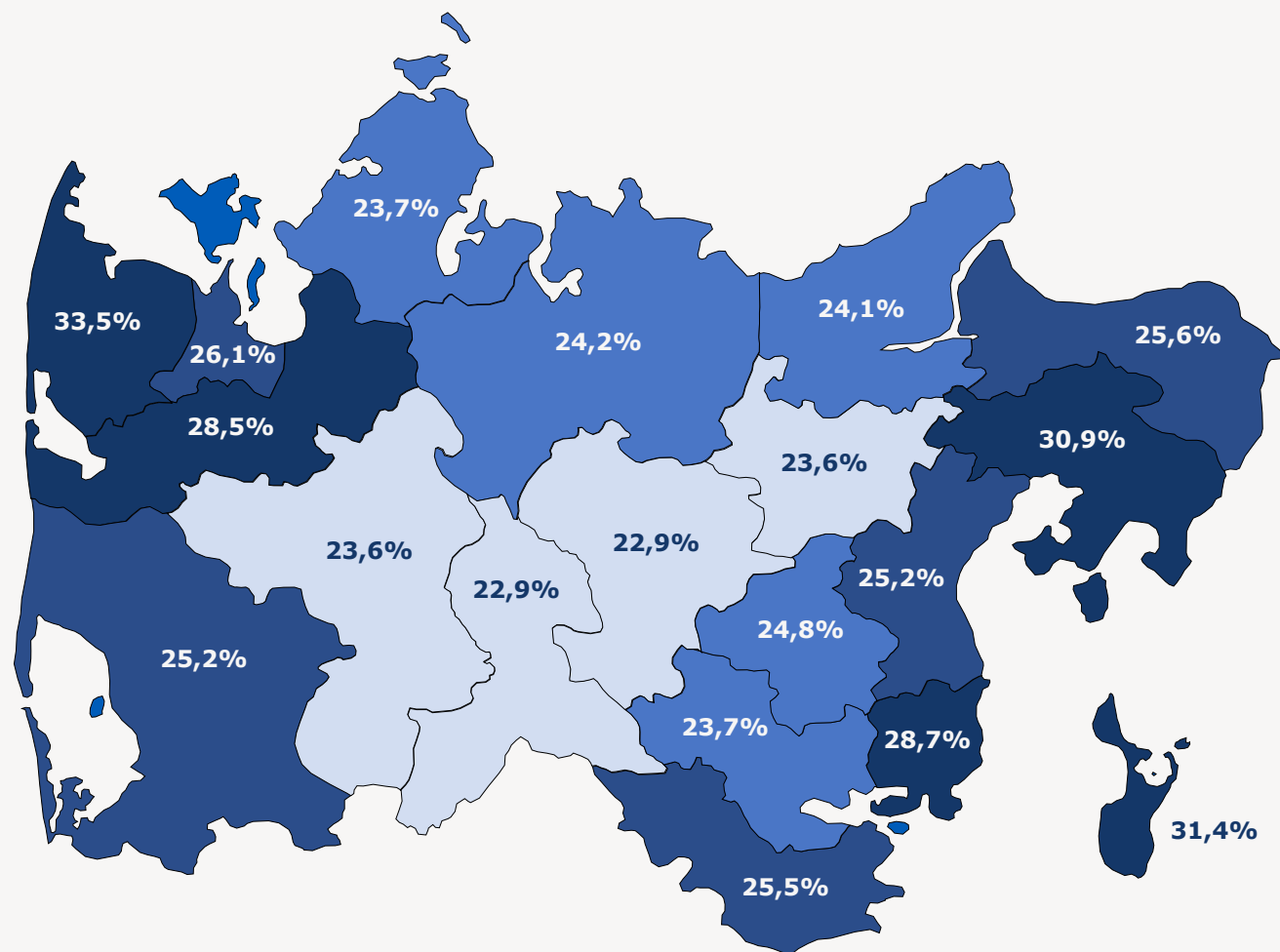
På landsplan er kun ca. en fjerdedel af alle iværksættere kvinder. Det kan skyldes en række barrierer som større usikkerhed på egne evner, et mere beskedent forretningsnetværk, vanskeligere adgang til finansiering og en større bekymring om work-life balance. Det er faktorer, som der kan arbejdes med lokalt i forhold til at støtte og motivere kvinder med interesse for iværksætteri.

Figur 4.5 viser for alle midtjyske kommuner andelen af iværksættere, der var kvinder i perioden 2021-23. Samlet set var andelen af kvindelige iværksættere 25,4 pct. i Region Midtjylland mod 26,3 pct. på landsplan i denne periode.

Som det fremgår, er der betydelige forskelle på tværs af de midtjyske kommuner. Lemvig Kommune topper med en andel på 33,5 pct., mens Silkeborg Kommune sammen med Ikast-Brande Kommune ligger i bunden med en andel på 22,9 pct.

Med en andel på 23,6 pct. ligger Herning Kommune noget under det midtjyske gennemsnit.

Figur 4.5. Andel kvindelige iværksættere i de midtjyske kommuner, gennemsnit for 2021-23

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

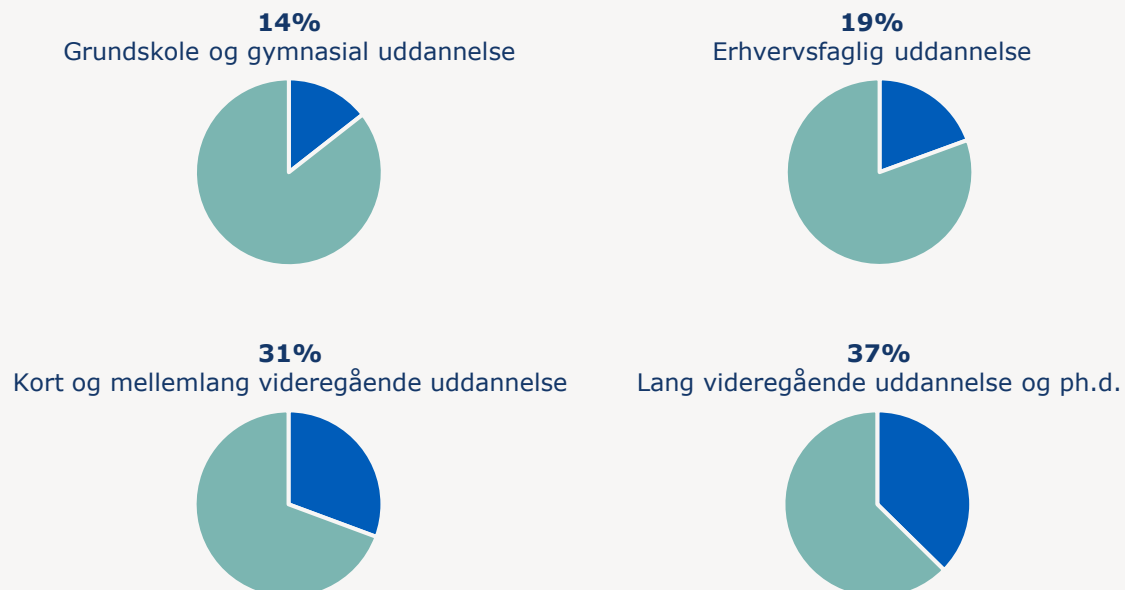
Andelen af kvindelige iværksættere stiger med uddannelsesniveauet

Forholdet mellem mandlige og kvindelige iværksættere varierer noget på tværs af uddannelsesbaggrund. Det er belyst i figurerne nedenfor, der viser andelen af kvindelige iværksættere i perioden 2021-23 fordelt efter uddannelsesniveau i Herning Kommune og for regionen som helhed.

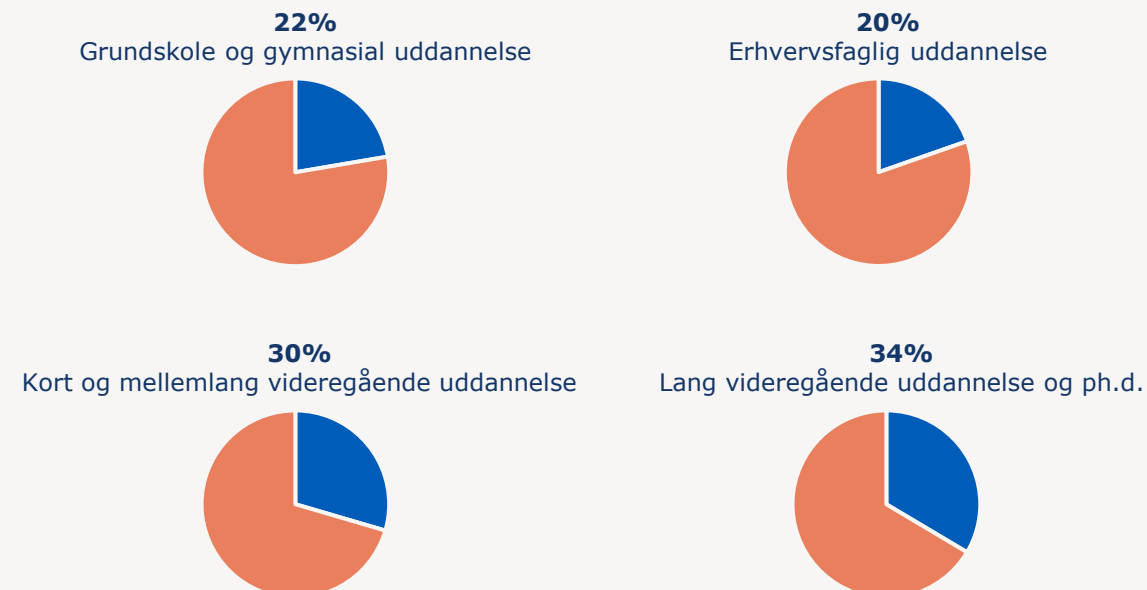
Som det fremgår, er andelen af kvindelige iværksættere i Region Midtjylland højst blandt personer med en videregående uddannelse, mens den er lavest for personer med en erhvervsfaglig uddannelse. I Herning Kommune er forskellen mellem disse grupper endnu højere end på regionalt plan, samtidig med at andelen af kvindelige iværksættere blandt personer uden en erhvervs-kompetencegivende uddannelse er meget lav.

Figur 4.6. Andel kvindelige iværksættere opdelt på uddannelsesniveau, 2021-23

Herning Kommune

Region Midtjylland

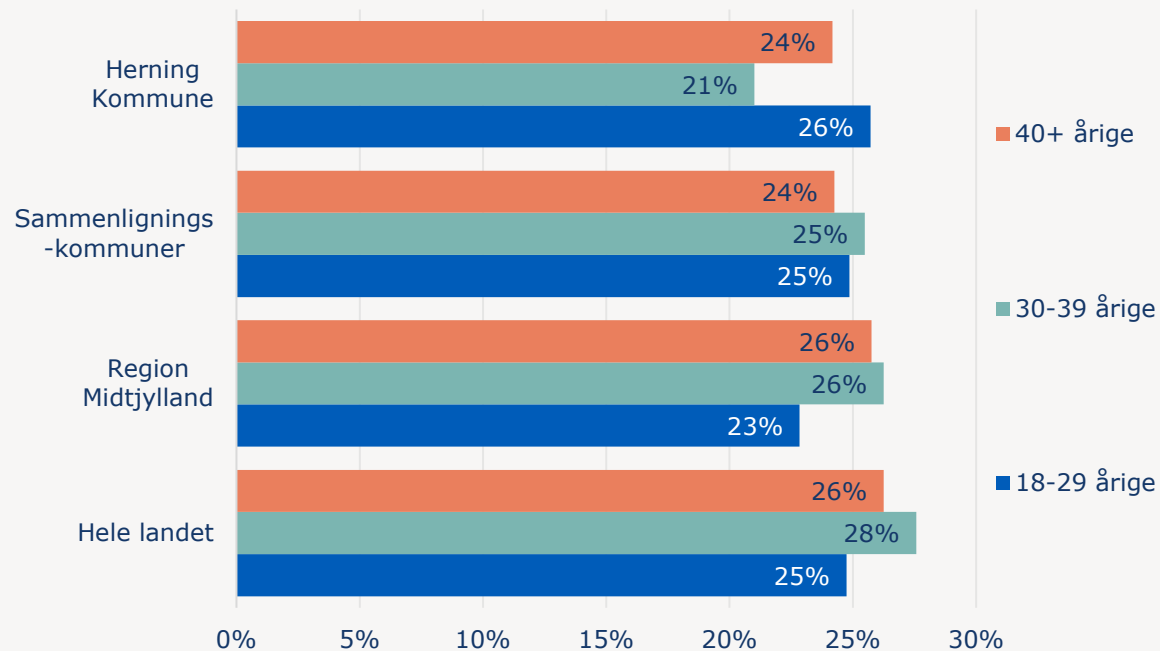
Størst iværksætteraktivitet blandt unge i Herning Kommune

Et andet interessant perspektiv på lokalt iværksætteri er iværksætternes alder. Iværksætterlysten samt barrierer og usikkerhed knyttet til at starte virksomhed kan variere med alderen.

Derfor viser figur 4.7 andelen af kvindelige iværksættere i forskellige aldersgrupper i henholdsvis Herning Kommune, sammenligningskommunerne, regionen som helhed og hele landet.

Det fremgår, at det specielt er aldersgruppen 30-39 år, der trækker andelen af kvindelige iværksættere ned i Herning Kommune.

Figur 4.7. Andel kvindelige iværksættere opdelt på aldersgrupper, gennemsnit for 2021-23

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik

Note: Andelen af kvindelige iværksættere er baseret på det fulde stifterteam bag virksomheden.

Udvikling i andel kvindelige iværksættere i midtjyske kommuner

Tabel 4.3 viser andelen af kvindelige iværksættere i tre tidsperioder. Top 5 er fremhævet i alle tre perioder.

Det fremgår, at mange de samme kommuner går igen i top-5 over de højeste andele kvindelige iværksættere. Samsø Kommune ligger i top-5 i alle perioder, mens Lemvig Kommune, Syddjurs Kommune, Odder Kommune og Holstebro Kommune er at finde i top-5 i to perioder.

Der er dog også udsving. Fx er Lemvig Kommune gået fra en lav andel kvindelige iværksættere i 2015-17 til en høj andel i de seneste to perioder. Silkeborg Kommune er den eneste kommune, hvor andelen af kvindelige iværksættere har været faldende fra periode til periode. Samlet er andelen på regionsplan steget fra 24,0 pct. til 25,3 pct.

Tabel 4.3. Andel kvindelige iværksættere i de midtjyske kommuner, gennemsnit for 2015-17, 2018-20 & 2021-23

Kommune	2015-17	2018-20	2021-23
Lemvig Kommune	17,4%	27,5%	33,5%
Samsø Kommune	36,3%	26,9%	31,4%
Syddjurs Kommune	26,9%	26,0%	30,9%
Odder Kommune	27,9%	18,6%	28,7%
Holstebro Kommune	24,8%	27,3%	28,5%
Struer Kommune	23,7%	23,9%	26,1%
Norddjurs Kommune	24,6%	27,0%	25,6%
Hedensted Kommune	24,3%	24,1%	25,5%
Aarhus Kommune	23,3%	24,5%	25,2%
Ringkøbing-Skjern Kommune	25,2%	28,6%	25,2%
Skanderborg Kommune	25,5%	26,4%	24,8%
Viborg Kommune	21,9%	21,3%	24,2%
Randers Kommune	24,3%	20,4%	24,1%
Skive Kommune	22,6%	23,7%	23,7%
Horsens Kommune	25,1%	21,4%	23,7%
Favrskov Kommune	24,4%	25,2%	23,6%
Herning Kommune	21,4%	20,9%	23,6%
Ikast-Brande Kommune	24,5%	26,0%	22,9%
Silkeborg Kommune	25,9%	25,2%	22,9%
Region Midtjylland	24,0%	24,2%	25,3%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note Andelen af kvindelige iværksættere er baseret på de fulde stifterteams bag virksomhederne.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

5

Vækstvirksomheder og eksport

Det sidste afsnit går i dybden med, hvordan kommunens virksomheder formår at skabe vækst og eksport.

Først belyses udviklingen i andelen af vækstvirksomheder og vækstvirksomhedernes fordeling på sektorer.

Derefter kigger afsnittet nærmere på, hvor mange virksomheder der har eksport, og hvordan den samlede eksportværdi blandt kommunens eksporterende virksomheder har udviklet sig.

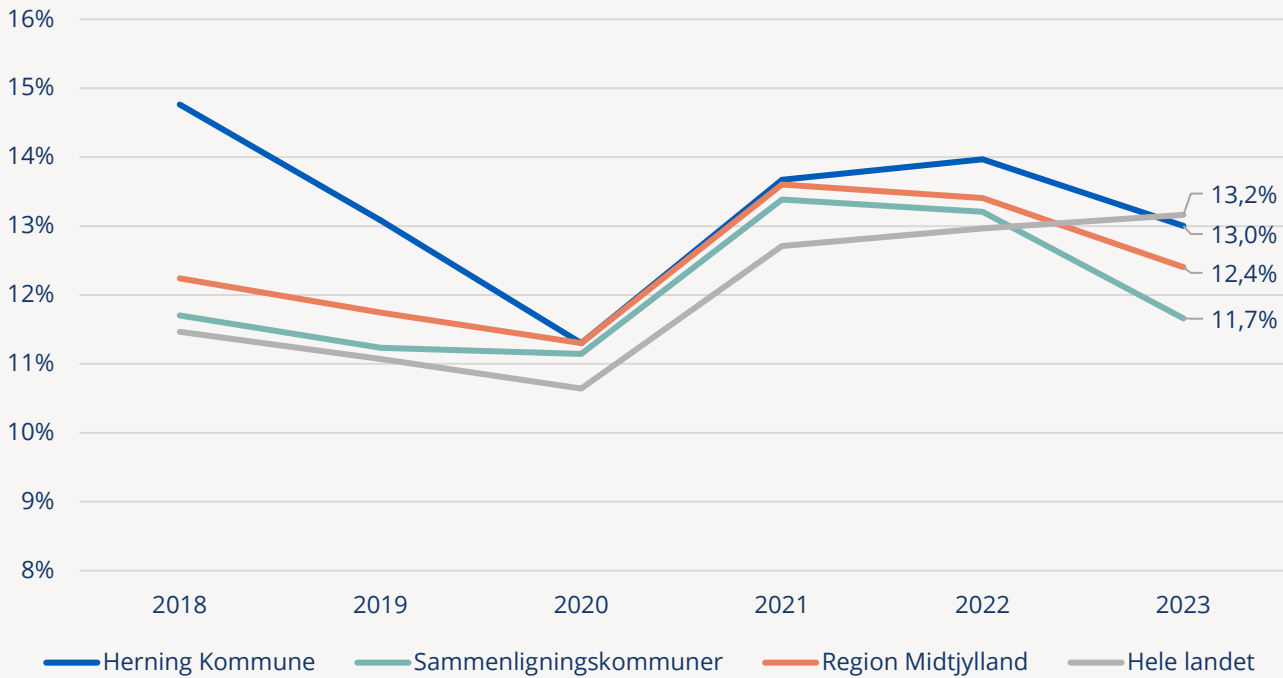
Antal vækstvirksomheder ligger over regionsgennemsnittet

Figur 5.1 viser, hvor stor en andel af kommunens virksomheder der kan karakteriseres som vækstvirksomheder. Den viser således udviklingen i andelen af vækstvirksomheder siden 2018 holdt op mod sammenligningskommunerne, regionen som helhed og hele landet.

Det fremgår, at andelen af vækstvirksomheder i Herning Kommune gennem hele perioden har ligget på eller over det midtjyske gennemsnit. I 2023 skete et mindre fald, der dog ses større i sammenligningskommunerne.

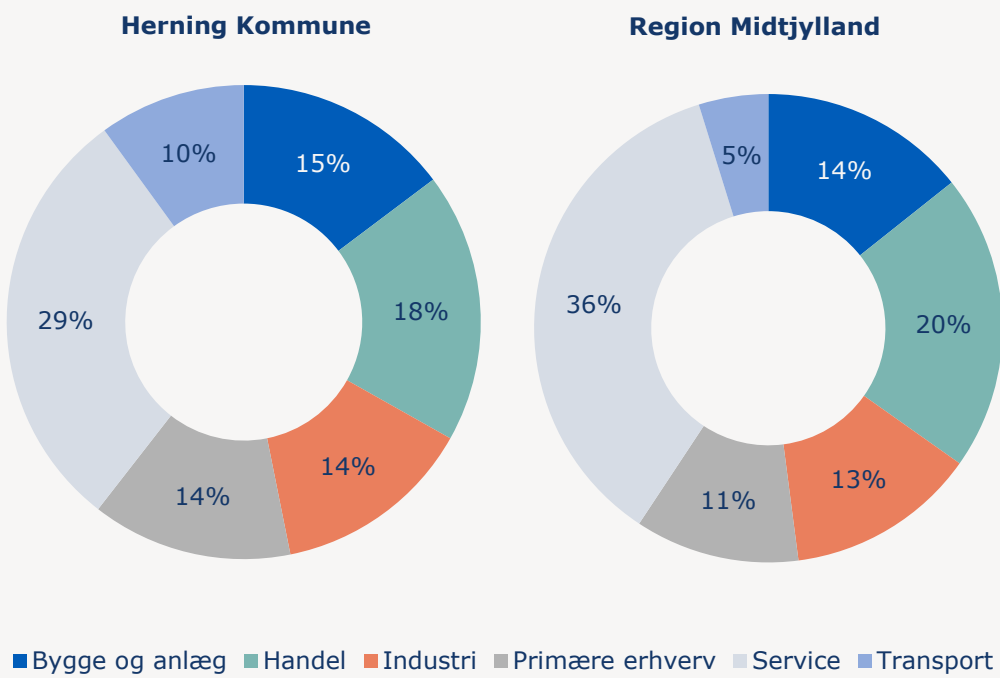
Figuren til højre sammenligner vækstvirksomhedernes fordeling på hovedsektorer med regionen som helhed. Det fremgår, at Herning Kommune i forhold til regionsgennemsnittet har lidt flere vækstvirksomheder inden for transport og primære erhverv samt lidt færre inden for servicesektoren.

Figur 5.1. Udvikling i andel virksomheder, der er vækstvirksomheder, 2018-23

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Vækstvirksomheder har haft en omsætningsvækst på mindst 10 pct. de seneste tre år og en absolut vækst på mindst 3 mio. kr. i samme periode. Analysen omfatter kun virksomheder med mindst to fuldtidsårsværk i starten af den treårige opgørelsesperiode.

Figur 5.2. Fordeling af vækstvirksomheder på sektorer, 2023

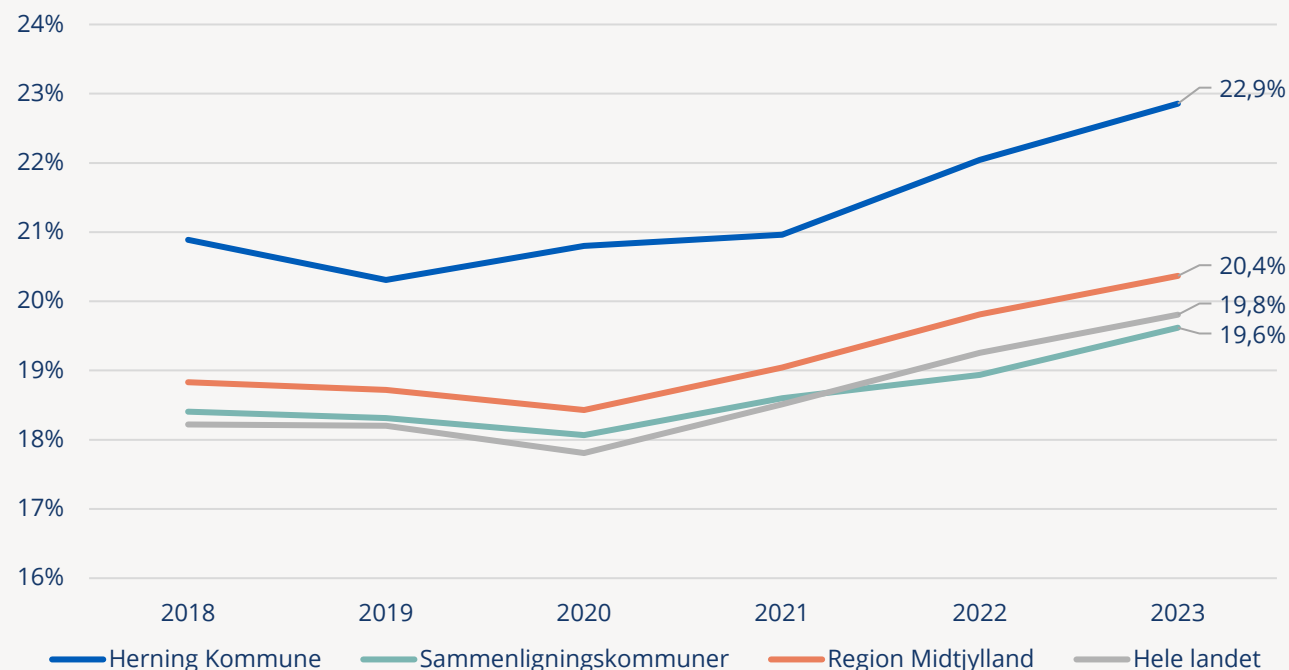
Stor vækst i andelen af Herning-virksomheder med eksport

Eksportvirksomheder er en væsentlig drivkraft for vækst og jobskabelse, og de bidrager i høj grad til både den lokale og regionale værdiskabelse. Figur 5.3 viser udviklingen i andelen af virksomheder med eksport fra 2018-23, mens figur 5.4 viser eksportvirksomhedernes fordeling på hovedsektorer i Herning Kommune og Region Midtjylland under ét.

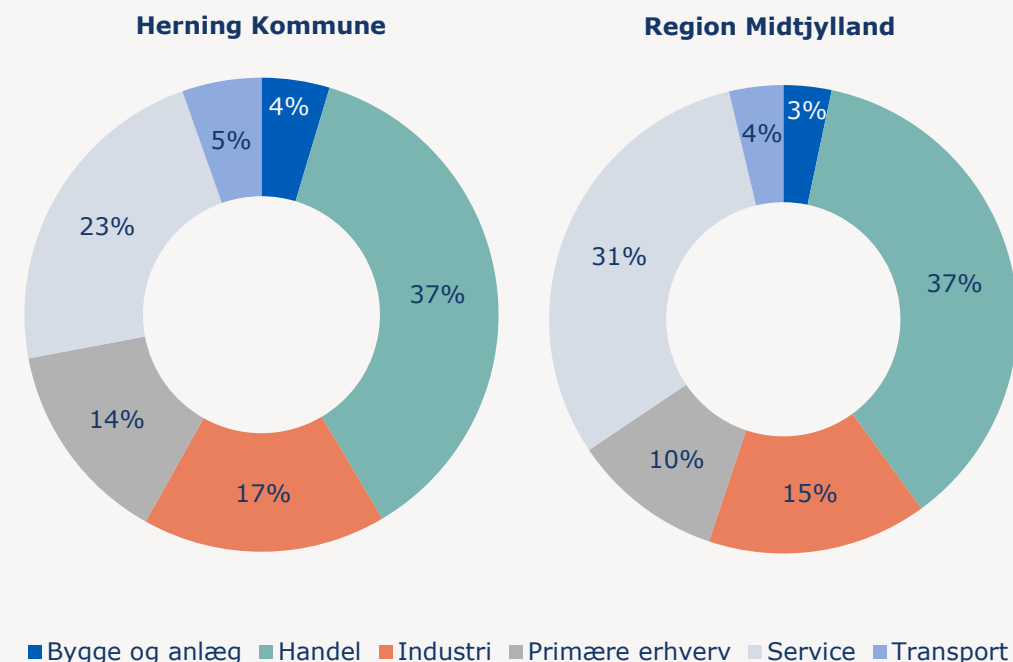
Den første figur viser, at andelen af eksportvirksomheder er steget gennem perioden og ligger klart over sammenligningskommunerne og regionen samlet. Specielt i perioden 2021-23 har der været stor vækst i antallet af Herning-virksomheder med eksport.

Figuren til højre viser, at kommunen har flest eksportvirksomheder inden for handel, efterfulgt af service og industri.

Figur 5.3. Udvikling i andel virksomheder, der har eksport, 2018-23

Figur 5.4. Fordeling af eksportvirksomheder på sektorer, 2023

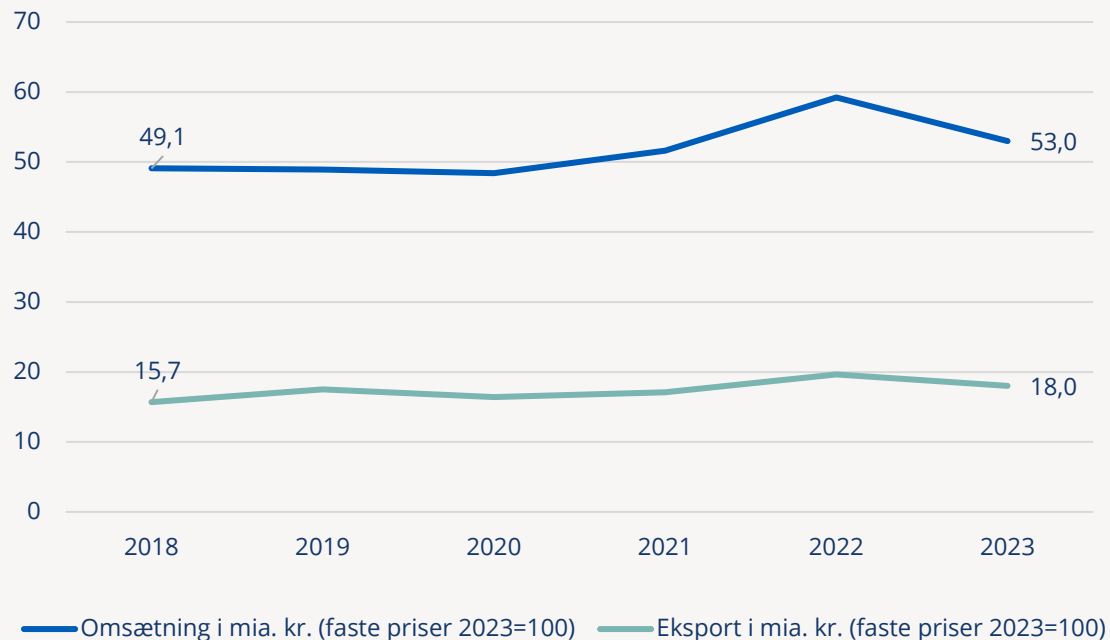
Mindre fald i eksporten i 2023

Mens analysen på forrige side gav et billede af, hvor mange virksomheder der eksporterer, giver figurerne nedenfor et overblik over udviklingen i den samlede eksportværdi blandt virksomheder, der afsætter uden for landets grænser. Samtidig viser figur 5.5 udviklingen i den samlede omsætning blandt virksomheder med eksport.

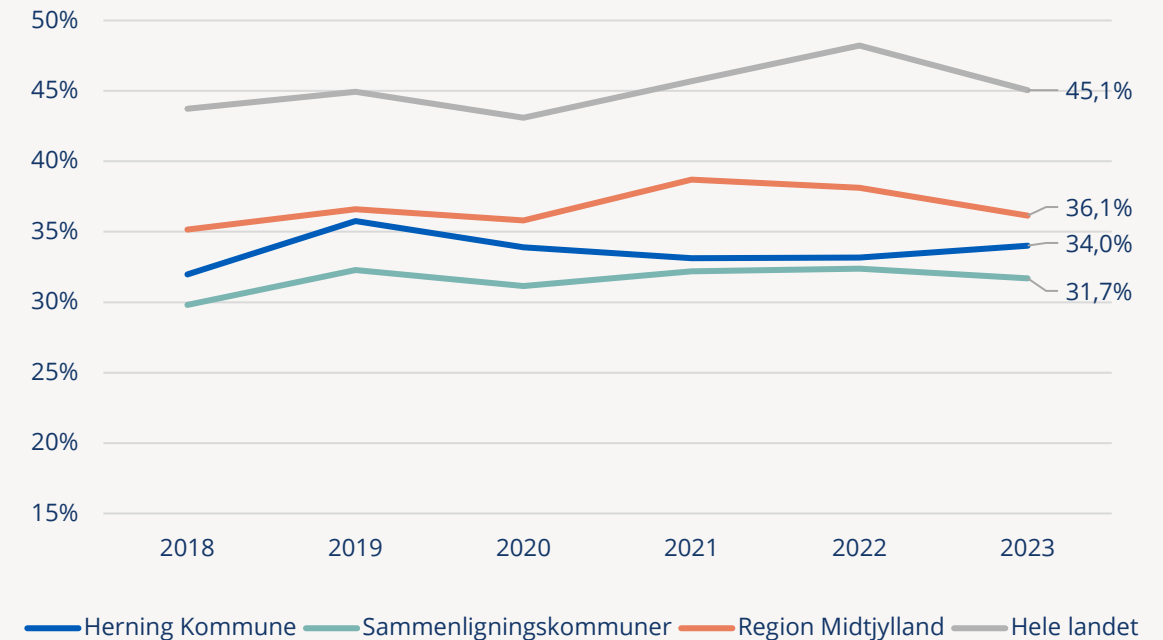
Det fremgår, at den samlede eksportværdi er steget over perioden fra 15,7 mia. kr. til 18,0 mia. kr., og at eksporten og omsætningen i eksportvirksomhederne toppede i 2022.

Figur 5.6 viser, at eksportens andel af den samlede omsætning har været stort set uændret i Herning Kommune gennem perioden. Den ligger tæt på det midtjyske gennemsnit, men betydeligt under landsgennemsnittet.

Figur 5.5. Udvikling i samlet omsætning og eksport blandt eksporterende virksomheder i Herning Kommune, mia. kr., 2018-23

Figur 5.6. Udvikling i eksportens andel af omsætningen i eksporterende virksomheder, 2018-23

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

6

Udvalgte initiativer

De midtjyske kommuner har iværksat mange initiativer, der har til formål at stimulere den lokale erhvervsudvikling på de områder, der er gennemgået i denne rapport.

Dette sidste afsnit beskriver helt nye eller virkningsfulde indsatser, som kommunen har gennemført eller finansieret, og som kan være til inspiration for andre midtjyske kommuner.

Scalering med Herning DNA

Iværksættere med ambitioner om at skabe en skalerbar virksomhed har i Herning Kommune mulighed for at deltage i et forløb med andre ambitiøse iværksættere.

Herning er kendt for at være entreprenant, og dette initiativ bygger på, at egnens succesfulde iværksættere deler ud af deres erfaringer til næste generation af ambitiøse iværksættere. Iværksætterne følges ekstra tæt af Erhvervsrådet, der faciliterer et forløb, hvor de mødes med mentorer, investorer og succesfulde iværksættere samt løbende sparrer med ligesindede.

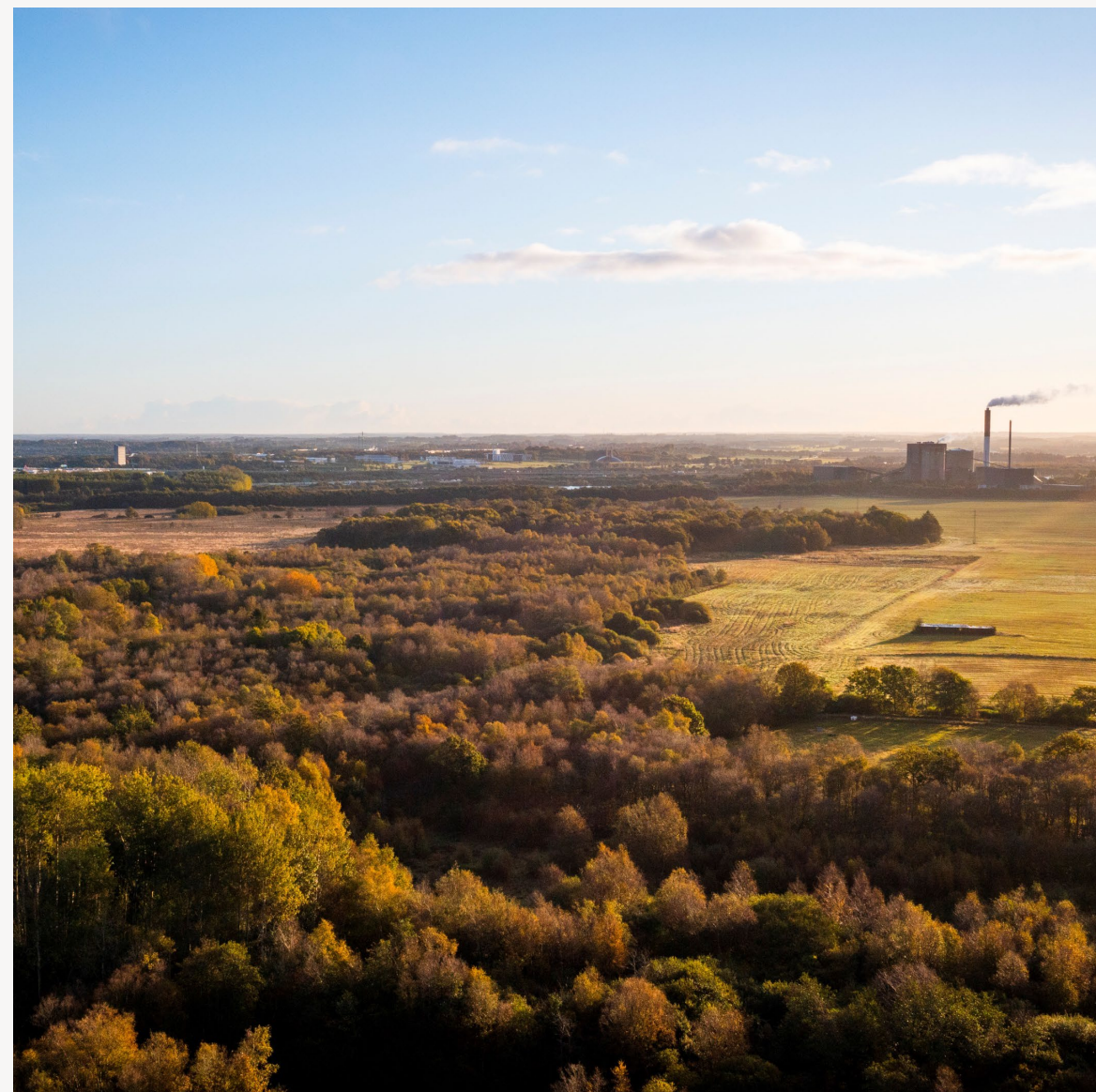
Gruppen har mange ensartede problemstillinger, som eksempelvis opbygning af organisationen, finansiering og afsætningsstrategier. De kan derfor ofte anvende hinandens erfaringer til at træffe bedre beslutninger.

Initiativet blev startet i 2024 og vil køre i minimum tre år.

Fra affald til ressource

I Herning Kommune er der en stolt tradition for tekstilindustri. Den tradition bygges der videre på i disse år, så branchens affald kan recirkuleres og blive en ny ressource. Dette er et pejlemærke i kommunens erhvervsstrategi, og som en del af dette arbejder Herning Kommune bl.a. sammen med Erhvervsrådet, VIA University College, Bæredygtig Herning og virksomheden NewRetex i et Interreg-projekt for at finde løsninger på sortering og genanvendelse af tekstiler.

Erhvervsrådet udvikler og tester forskellige forretningsmodeller i samarbejde med lokale virksomheder, og derudover er de i dialog med teknologiudviklere og aktører i genanvendelsessektoren med henblik på opbygning af industrien.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

Udgivet af Erhvervshus Midtjylland
Udarbejdet i samarbejde med IRIS Group